

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ VE İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emel KAMACI

TRABZON
Haziran, 2013

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ VE İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

Emel KAMACI

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Doç. Dr. Suat UNGAN

TRABZON
Haziran, 2013

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 05 / 06 / 2013

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Suat UNGAN

Üye : Doç. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU

Üye : Yrd. Doç. Dr. Erhan DURUKAN

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Doç. Dr. Haluk ÖZMEN
Enstitü Müdürü V.**

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Emel KAMACI

05 / 06 / 2013

ÖN SÖZ

Bilgi Çağı adı verilen yirmi birinci yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinde baş döndürücü gelişmeler yaşanmıştır. Tüm bu gelişmelerin ardından her alanda olduğu gibi eğitim alanında da ihtiyaçlar çeşitlenmiş ve artmıştır, böylelikle teknoloji ve eğitim kavramları birbirinden ayrılmaz hâle gelmiştir. Geçerliliğini yitiren klasik yaklaşımlar yerine öğrenciyi ve bilgiye erişimi merkeze alan modern eğitim yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Bu aşamada çağa ayak uydurmada, yenilikleri takip edip eğitim sistemine aktarmada, öğrenciye bilgiye nasıl erişeceği ve bilgiyi nasıl analiz edip değerlendireceğine yol göstermede öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Araştırma, öğrenciye bilgiye ulaşmada rehberlik eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine yönelik görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaç edinmiştir.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemine, ikinci bölümde kuramsal temellerine, üçüncü bölümde yöntemine, dördüncü bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda ulaşılan bulgular ve yoruma, son olarak beşinci bölümde araştırma bulgularına dayalı ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı yapılan önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmanın ortaya çıkmasında bilgi ve deneyimleri ile beni yönlendirerek yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım, sayın hocam Doç. Dr. Suat UNGAN'a, araştırma süresince katkılarını, desteğini, moral ve cesareti benden esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Erhan DURUKAN'a, üzerimde emeği olan ve dünyanın en kıymetli mesleğini icra eden tüm öğretmenlerime, veri toplama aşamasında bana yardımcı olan okul yöneticilerine ve öğretmenlere, sevgileri, destekleri ve güvenleriyle beni bugünlere getiren canım anneme, babama ve kardeşime, son olarak çalışmam süresince beni destekleyen çalışma arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran, 2013

Emel KAMACI

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	1
1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	1
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
1.4. Araştırmanın Varsayımları	2
1.5. Tanımlar.....	2
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	4
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	4
2.1.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile İlgili Temel Kavramlar	4
2.1.1.1. Bilgisayar Destekli Öğretim.	4
2.1.1.1.1. Türkiye’de BDÖ’nün Tarihsel Gelişimi	6
2.1.1.1.2. BDÖ’nün Amacı.	8
2.1.1.1.3. BDÖ’de Bulunması Gereken Özellikler	9
2.1.1.1.4. BDÖ’nün Yararları ve Sınırlılıkları.....	9
2.1.1.1.5. BDÖ’nün Uygulama Biçimleri	10
2.1.1.2. Bilgisayar Destekli Eğitim.	11
2.1.1.2.1. BDE’nin Yararları ve Sınırlılıklar	11
2.1.1.2.2. BDE’nin Uygulama Biçimleri.....	12
2.1.1.2.3. BDE Yazılımı Geliştirmede Temel Aşamalar	12
2.1.1.2.4. Bilgisayar Destekli Eğitimi Destekleyici Basılı Materyaller	13
2.1.1.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri.....	14
2.1.1.3.1. BİT’in Türkiye’deki Durumu	14
2.1.1.3.2. BİT’in Eğitimde Kullanımı	17

2.1.1.3.3. BİT'in Sınıf Yönetiminde Kullanımı	19
2.1.1.3.4. BİT Okuryazarlığı	22
2.1.1.3.5. BİT'in Kullanımı ve Öğretmenler.....	24
2.1.1.3.6. BİT'in Kategorileri.....	26
2.1.2. İlgili Araştırmalar	27
2.2. Literatür Taramasının Sonucu.....	37
3. YÖNTEM	39
3.1. Araştırma Modeli	39
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	39
3.3. Verilerin Toplanması	41
3.3.1. Veri Toplama Araçları	41
3.3.1.1. Veri Toplama Araçlarının Kapsam Geçerliliği ve Güvenirliği.....	43
3.3.2. Veri Toplama Süreci	43
3.4. Verilerin Analizi	43
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	45
4.1. TDE Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	45
4.2. Çeşitli Faktörler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT'e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	46
4.2.1. Öğretim Faktörüne İlişkin Bulgular	47
4.2.2. Öğretmen Faktörüne İlişkin Bulgular	49
4.2.3. Öğrenci Faktörüne İlişkin Bulgular.....	52
4.3. Çeşitli Değişkenler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT'e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	55
4.3.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	55
4.3.2. Görev Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular	56
4.3.3. BİT'e Yönelik Ders Alma Değişkenine İlişkin Bulgular.....	56
4.3.4. Hizmet İçi Kurs Alma Değişkenine İlişkin Bulgular	57
4.3.5. Mezuniyet Değişkenine İlişkin Bulgular	58
4.3.6. Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular	59
4.3.7. Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular	60
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	62
5.1. Sonuçlar.....	62
5.2. Öneriler	65
5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	65
5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	65

6. KAYNAKLAR	66
7. EKLER	71
8. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	80

ÖZET

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Görüşleri (Trabzon İli Örneği)

Bu çalışma Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerine (BİT) yönelik görüşlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada tekil ve ilişkisel tarama modellerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evreni Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinden oluşurken, örnekleme ise 2012-2013 eğitim öğretim yılında Trabzon il merkezinde, Akçaabat ve Yomra ilçelerinde bulunan 21 ortaöğretim kurumunda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmada anket uygulamasına 43'ü kadın, 74'ü erkek toplam 117 öğretmen katılmıştır.

Çalışmada Kişisel Bilgi Anketi ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Anketi'nde öğretmenlerin kişisel bilgilerine ve bilgisayar ile internet kullanımlarına yönelik 34 soru yer almaktadır. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği'nde ise BİT'e yönelik öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan beşli Likert tipi 38 madde yer almaktadır. Katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Anketler Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine 2012-2013 güz döneminde elden dağıtılmış ve yine aynı şekilde toplanmıştır.

117 anketten elde edilen veriler SPSS 18.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programına aktarılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde betimsel istatistikler (frekans ve yüzde hesaplamaları), bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü ANOVA analizleri yapılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır. ANOVA analizinde anlamlı farklılık bulunması durumunda hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla LSD Testi yapılmıştır.

Araştırma sonunda; TDE öğretmenlerinin "BİT ile ilgili kurs alma, BİT'e yönelik imkânlarla sahip olma, BİT'e yönelik eğitimlere katılmaya istekli olma ve etkili BİT kullanımı için yabancı dil bilmenin faydalılığına ilişkin inanç" hususlarında olumlu özelliklere sahipken; "hizmet öncesi dönemde ders alma ve BİT ile yayın takip etme" hususlarında ise olumsuz niteliklere sahip oldukları, BİT'e yönelik genel görüşlerinin ortalamanın üstünde düzeyde olduğu, cinsiyetlerine, görev yerlerine, lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma durumlarına, bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma durumlarına, mezuniyet durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı; kıdemlerine, bilgisayar kullanım

sürelerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarından hareketle, BİT'in verimliliğinin artırılabilmesi için sınıf mevcutlarının azaltılması, okul yöneticilerinin öğretmenleri BİT kullanımı konusunda teşvik etmesi ve kullanan öğretmenleri desteklemesi, MEB bünyesinde öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitimlerin sayısının artırılması önerilmiştir. İleride yapılabilecek araştırmalara yönelik ise, ülke genelinde ve farklı öğrenim kademelerinde daha geniş katılımlı bir çalışma yapılması, nicel ve nitel farklı yöntemlerle desenlenmiş araştırmalar yapılması, özel okul ile devlet okulunun karşılaştırılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Öğretmen Görüşleri.

ABSTRACT

The Turkish Language and Literature Teachers' Opinions towards Information and Communication Technologies (Trabzon Sample)

This study has been carried out to search the Turkish Language and Literature teachers' opinions towards information and communication technologies (ICT). In this study, the singular and correlational research designs have been employed. The working sample of this study targets 21 Secondary Schools and it consists of Turkish Language and Literature teachers and the sample group consists of both the Turkish Language and Literature teachers working in the city center of Trabzon and the Turkish Language and Literature teachers working in Yomra and in Akçaabat, towns of Trabzon in the academic year of 2012-2013.

The questionnaire designed for this study has been applied to 74 male and 43 female teachers, total 117 teachers. In this study, the questionnaire of personal information and the opinion scale towards ICT have been employed. There are 34 basic questions in the questionnaire of personal information based on the teachers' personal information and their use of computer and internet.

In the opinion scale towards ICT, Likert evaluation of five samples with 38 questionnaire items have been placed in order to reveal the teachers' opinions. For the policy of participation, voluntariness has been taken into account. The questionnaires have been distributed to the teachers of Turkish Language and Literature and they have been collected in the same way in the fall semester of the academic year 2012-2013.

The data obtained from 117 questionnaires were added to the program of Statistical Package for the Social Sciences. The calculations such as descriptively statistics, independent samples t-test, one way ANOVA have been adapted to the data and the results have been interpreted. In addition to that, ANOVA analysis has been applied to see whether there is a meaningful variance between the groups. If there has been a meaningful variance then LSD test has been applied to find out the variance between two groups.

In the conclusion of this study it is clear to observe that while the Turkish Language and Literature teachers have shown positive attitude in taking courses on ICT by joining training programs and learning a foreign language by feeling the necessity of learning the language, the other group of teachers of Turkish Language and Literature have shown

negative attitude in taking the courses in pre-service stage and following a publication through ICT.

To sum up, the general opinions towards to ICT were at a level above the average, depending on their sexes, their working places and their educational background whether they have taken any relevant undergraduate course or not in service training in the field of ICT. Regarding this fact, there has been no meaningful variance in terms of the Turkish Language and Literature teachers' opinions towards ICT. As a final word, there has been statistical meaningful variance in terms of the teachers' opinions towards ICT based on their working experience and the duration of their use of the computer.

Based on the results of the research, in order to be able to improve the productivity of ICT, it has been suggested that the class sizes should be minimized, the school masters should foster and support teachers who have been using ICT, and the numbers of inservice training activities for teachers in the framework of the ministry of education should be enhanced. In addition to that, for further research, it has been suggested that a more detailed and comprehensive study should be conducted in various class levels throughout the country, research designed with different qualitative and quantitative methods should be done, and public schools should be compared with private schools.

Key Words: Information and communication technologies, Turkish Language and Literature Education, Teachers' opinions.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Okuryazarlık ve BİT Okuryazarlığı	24
2.	Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kategorileri	26
3.	Anket Uygulamasına Katılan Öğretmenlerin Özellikleri.....	40
4.	TDE Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	45
5.	Öğretim Faktörüne İlişkin Bulgular.....	47
6.	Öğretmen Faktörüne İlişkin Bulgular.....	49
7.	Öğrenci Faktörüne İlişkin Bulgular.....	53
8.	Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Testi	55
9.	Görev Yeri Değişkenine İlişkin t Testi	56
10.	BİT'e Yönelik Ders Alma Değişkenine İlişkin t Testi.....	56
11.	Hizmet İçi Kurs Alma Değişkenine İlişkin t Testi	57
12.	Mezuniyet Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi	58
13.	Kıdem Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi.....	59
14.	Kıdem Değişkenine İlişkin LSD Testi	59
15.	Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi	60
16.	Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin LSD Testi	61

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Eğitimde Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Temel Kavramlar	5
2.	BİT Okuryazarlığı	23

KISALTMALAR LİSTESİ

BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BDÖ	: Bilgisayar Destekli Öğretim
BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BTÖ	: Bilgisayar Tabanlı Öğrenme
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
ECDL	: Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (European Computer Driving Licence)
ETS	: Educational Testing Service
FATİH	: Fırsatı Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TDE	: Türk Dili ve Edebiyatı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacına, gerekçesine, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Trabzon ilinde bulunan ortaöğretim okullarında görevli Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine yönelik görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın amacına ulaşılabilmesi için aşağıda belirtilen alt problemler cevaplanmaya çalışılmıştır.

1. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine yönelik görüşleri çeşitli faktörler (öğretim, öğretmen ve öğrenci) açısından ne düzeydedir?
2. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine yönelik görüşleri çeşitli değişkenler (cinsiyet, görev yeri, BİT'e yönelik ders alma, hizmet içi kurs alma, mezuniyet, kıdem ve bilgisayar kullanım süresi) açısından farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Son yıllarda bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişim ve gelişmeler iletişim ve bilgi teknolojilerini de önemli ölçüde etkilemektedir. Bu değişim ve gelişme bilginin üretilmesini, yayılmasını, paylaşılmasını ve kullanılmasını hızlandırmış, bilgi, eğitimde olduğu kadar, toplum yaşamında, kamu hizmetlerinde ve ekonomide de en temel unsur hâline gelmiştir (Tor ve Erden, 2004). Bu bağlamda, eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı neredeyse zorunlu duruma gelmiştir. Bu aşamada öğretmenlerin önemli bir yere sahip olduğu ve teknolojinin sınıf ortamında kullanımı konusuyla ilgilenenlerin ilk olarak öğretmenleri ele aldığı dikkat çekmektedir.

Farklı disiplinlerde BİT ve öğretmenlerle ilgili birçok çalışma mevcuttur: Fen ve Teknoloji alanında (Berkyürek, 2008, Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir İnceleme-Bolu İli Örneği), Matematik alanında (Tanyeri, 2008, Matematik Öğretimine Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Entegrasyonu Konusunda Paydaş Görüşleri), ilköğretim alanında (Kara, 2011, İlköğretim Okullarında

Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliliklerinin Belirlenmesi-İstanbul Örneği), öğretmen adayları üzerinde (Çobanoğlu, 2010, Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Teknolojilerini Kullanımı ve Bilgisayar Teknolojilerine Yönelik Tutumları) vb. Farklı disiplinlerde BİT'e yönelik çalışmaların olmasına karşın Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi alanında öğretmenlerin BİT'e yönelik görüşlerini inceleyen bir araştırmanın bulunmaması bu çalışmanın gerekçesini ve önemini oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir.

1. Araştırma Trabzon il merkezi, Yomra ve Akçaabat ilçelerindeki Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2012 yılının ikinci yarısında yapılan iki aylık bir anket çalışması ile sınırlıdır.
3. Araştırma Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin demografik yapısı, bilgisayar ve internet kullanımları ve BİT ile ilgili görüşleri ile sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Örneklem grubu evreni temsil etme niteliğindedir.
2. Uygulamaya katılan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin Kişisel Bilgi Anketi ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği'ni içtenlikle yanıtlamaları beklenmektedir.
3. TDE öğretmenlerinin BİT'e yönelik olumlu görüşlerinin olacağı düşünülmektedir.

1.5. Tanımlar

Bilgi: 1. İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, bili, malumat. 2. Öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, malumat, vukuf. 3. İnsan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünü, malumat, vukuf (Büyük Türkçe Sözlük, 2011).

İletişim: İletişim, gönderen ile alan ya da gönderici ile alıcı arasında gerçekleştirilen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alış verişi olarak tanımlanmaktadır (Düzenli ve Kavuran, 2004). İnsanın varlığını sürdürme biçiminin bir ürünü olan iletişim, bu süreçte değişimlere uğrayan, insana özgü bir olgudur (Barkan ve Eroğlu, 2004).

Teknoloji: Makineler, işlemler, yöntemler, süreçler, sistemler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi çeşitli öğelerin yer aldığı görülmektedir. O hâlde teknoloji bu öğelerin belirli bir düzende bir araya getirilmesi ile oluşan ve bilim ile uygulama arasında köprü görevi yapan bir disiplin olarak tanımlanabilir (Alkan, 2005).

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT-İCT): Bilgi ve iletişim teknolojileri bilginin meydana getirilmesi, yönetilmesi, saklanması, yayılması için kullanılan çeşitli teknolojik araçlar ve kaynaklardır (Blurton, 1999).

Bilgisayar: Bilgisayar sayısal ve alfabetik verileri işleyen elektronik bir aygıttır. Verileri belirli bir program mantığı içinde okuyarak, kullanıcıya sunan bilgisayarlar, verileri de saklayabilir. Bilgisayarlar çok miktardaki veriyi kısa sürede işleyebilir, aritmetik ve mantık işlemlerini son derece hızlı yapabilirler. Bununla birlikte bilgisayarlar hızlı ve güvenli işlem yaparak insanlar tarafından yapılan iş ve işlemlerin yapılmasını kolaylaştırır (Seferoğlu, 2011).

İnternet: Çok sayıda bilgisayarın birbirine bağlı olduğu büyük bilgisayar ağı, internet olarak tanımlanmaktadır (Tor ve Erden, 2004). Geniş bilgi ve hizmet kaynağı olan İnternet teknolojileri, karşımıza çıkan problemlere pratik çözümler bulmamızı sağlayıp yaşantımızı kolaylaştırmaktadır (Mertoğlu ve Öztuna, 2004).

Hizmet içi Eğitim: Hizmet içi eğitim, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak bilgi, beceri ve davranışları kazanmalarında, hizmet öncesi eğitimdeki eksikliklerini tamamlamalarını sağlamak veya onları yenilikler hakkında bilgilendirmek amacıyla yapılan öğretmen yetiştirme çalışmalarıdır (Odabaşı ve Kabakçı, 2009). Teknolojinin ilerlemesiyle değişen toplumda personellerin hizmet öncesinde görmüş oldukları eğitimle mesleğin gereklerini yerine getirmekte zorluk çeken bireyler için hizmet içi eğitimin önemi günden güne artmaktadır (Taymaz, 1992).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde araştırmanın konusuyla ilgili kuramsal çerçeveye ve ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Kuramsal çerçeveye bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili temel kavramlar açıklanarak başlanmış ve ardından ilgili doktora ve yüksek lisans çalışmaları aktarılmıştır.

2.1.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile İlgili Temel Kavramlar

Bu bölümde bilgisayar destekli öğretim (BDÖ), bilgisayar destekli eğitim (BDE), bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) kavramları alt başlıkları ile açıklanmıştır.

2.1.1.1. Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilginin sürekli arttığı ve güncellendiği, teknoloji takibinin güç olduğu günümüzde nüfus her geçen gün artmakta ve bu durum kalabalık sınıf ortamı, öğretmen yetersizliği gibi problemleri beraberinde getirmektedir. Gelişen teknoloji sayesinde öğretmen ve öğrenciler daha az zaman harcayarak daha çok bilgi öğrenme imkânına sahip olmaktadır. Bu vesileyle teknoloji eğitim-öğretim ortamlarına taşınmıştır. Bu durumu Alkan şu şekilde açıklamaktadır:

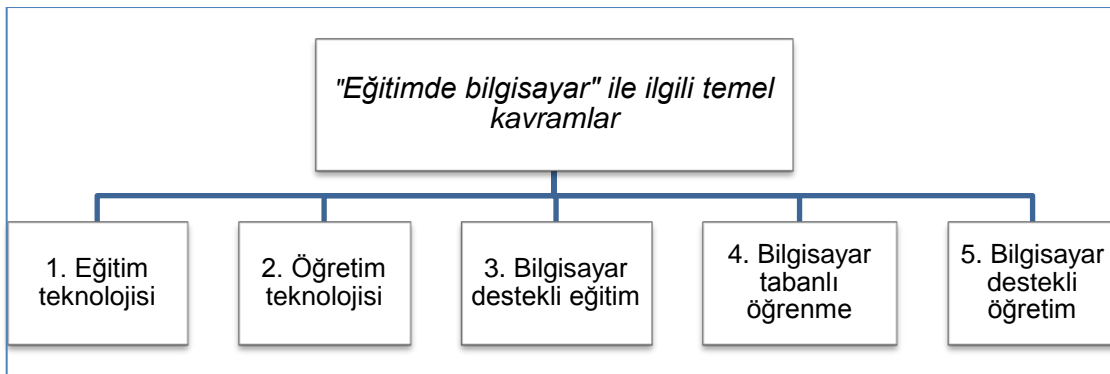
“Eğitimciler daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğrenme olanağı sağlamak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle, öğrenimin daha verimli olmasını sağlayacak yeni eğitsel teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerin gereksinim duydukları bilgileri kendi kendilerine arayıp bulma ve kullanma yeteneği geliştirmeleri zorunlu olmaktadır. Bu konuda daha iyi ve daha çabuk öğrenme-öğretme sağlamak için yeni araç-gereçlerin, yöntemlerin sürekli olarak araştırılıp geliştirilmesi gerekmektedir” (Alkan, 2005: 5).

Öğrenimin daha verimli olmasını sağlamak üzere geliştirilen yeni eğitsel sistemlerden birisi “en etkili iletişim ve bireysel öğretim aracı” (Akkoyunlu, 1993: 8; Keser, 1988: 71; Numanoğlu, 1990: 7) olarak nitelendirilen bilgisayarlardır. “Bilgisayar, bir veriyi giriş birimleri aracılığı ile alıp üzerinde gerekli aritmetik ve mantık işlemleri yaparak işleyen, saklayan ve istenirse sonucu çıkış birimleri aracılığıyla geri veren elektronik bir araçtır” (Aşkar ve Altun, 2006: 14).

Eğitimde bilgisayar kullanımı şu kavramları ortaya çıkarmıştır:

1. Eğitim teknolojisi
2. Öğretim teknolojisi
3. Bilgisayar destekli eğitim
4. Bilgisayar tabanlı öğrenme
5. Bilgisayar destekli öğretim

“Konuyla ilgili çalışmalarda bu kavramlar arasında karmaşanın olduğu bilinmektedir” (Karalar ve Sarı, 2007: 1). Karmaşaya neden olan bu kavramlar kapsamı geniş olandan dar olana doğru şu şekilde ifade edilebilir.

Şekil 1. Eğitimde Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Temel Kavramlar

Eğitim teknolojisi, “insanın öğrenmesi olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözümler geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir” (Alkan, 2005: 15). Eğitim teknolojisi, “eğitimle ilgili kuramların öğretmen ve özellikle de eğitim etkinliklerinin merkezinde yer alan hedef kitleyi oluşturan öğrenci açısından en etken ve verimli uygulamalara dönüştürülebilmesi için; kuramsal esaslar, hedef, öğrenci, insan gücü, ortam, yöntem-teknik, öğrenme durumları ve değerlendirme gibi öğelerden oluşturulmuş uygulamalı bir bilim dalıdır. Yani eğitim uygulamalarına bilimsel, sistematik, bütüncül bir yaklaşımdır” (Uşun, 2004: 6).

Öğretimin, eğitimin bir alt dalı olduğu kabul edilirse, öğretim teknolojisi de eğitim teknolojisinin bir alt dalı olarak açıklanabilir. Öğretim teknolojisi, “belirli öğretim disiplinlerinin kendine özgü yönlerini dikkate alarak düzenlenmiş teknolojiyle ilgili bir terimdir” (Alkan, 2005: 15). Eğitim teknolojisinin öğretim teknolojisine göre daha kapsamlı olduğunu Durukan şu şekilde ifade eder: “Eğitim teknolojisi tasarım, uygulama, değerlendirme ve okul yönetimi gibi eğitimle ilgili tüm süreçleri kapsarken; öğretim

teknolojisi sadece bir disiplinin öğretimine yönelik uygulama aşamalarını içerir. Bu anlamda ‘fen öğretimi teknolojisi’, ‘dil öğretimi teknolojisi’ vb. kavramlar ortaya çıkar” (Durukan, 2011: 75).

Bilgisayar destekli eğitim ile bilgisayar destekli öğretim arasında da eğitim teknolojisi ile öğretim teknolojisi arasındakine benzer bir karmaşa mevcuttur. Akkoyunlu BDE ile BDÖ arasındaki farkı şu şekilde açıklar:

“Bilgisayar destekli eğitim, bilgisayarın hem sınıf içinde çeşitli derslerin öğretimi için hem de okul yönetiminin çeşitli işleri için kullanılmasına verilen addır. Bilgisayarın öğrenme-öğretme sürecinde bir araç olarak kullanılması ise bilgisayar destekli öğretimdir. Bilgisayar destekli öğretimde, herhangi bir derste bir konu, önceden hazırlanmış olan yazılımlarla öğretilir” (Akkoyunlu, 1998: 41).

Benzer şekilde bilgisayar destekli öğretim kavramı da “bilgisayar tabanlı öğrenme” kavramı ile karıştırılabilmektedir. “Bilgisayar tabanlı öğrenme, herhangi bir konuda diğer öğretim donanımlarından bağımsız, tek başına yeterli bir öğretici kaynak olarak bilgisayarın öğretimde kullanılması; bilgisayar destekli öğretim ise öğretim sürecinde bilgisayarın seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı ve güçlendirici bir öge olarak kullanılmasıdır” (Uşun, 2004: 40).

Baki ise bilgisayar destekli öğretimi şu şekilde ifade eder: “Öğrencinin karşılıklı etkileşim yoluyla eksiklerini ve performansını tanımasını, dönütler alarak kendi öğrenmesini kontrol altına almasını; grafik, ses, animasyon ve şekiller yardımıyla derse karşı daha ilgili olmasını sağlamak amacıyla eğitim-öğretim sürecinde, bilgisayardan yararlanma yöntemidir” (Baki, 2002: 6).

Demirel (2009: 176) BDÖ’yü “ders içeriğini sunmak için bir bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmesi için kullanılması” olarak tanımlarken; Yalın (2002: 165) “bilgisayarın sistem içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazanılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılması” olarak tanımlamıştır. Bilgisayar destekli öğretimde kullanılan tek araç gereç bilgisayar değildir. Öğrenciler için hazırlanan ders kitapları, çalışma kitapları, çalışma kâğıtları gibi alternatif araç gereçler yardımıyla öğrenme sağlanır. Ayrıca soru-cevap, tartışma, örnek olay incelemesi, beyin fırtınası, proje gibi farklı yöntem ve tekniklerle dersler desteklenir.

2.1.1.1.1. Türkiye’de BDÖ’nün Tarihsel Gelişimi

“Bilgisayar destekli öğretim kavramının ortaya atılışı 1960’lı yıllardan sonra olmuş, 1970’li yıllarda ABD’deki üniversitelerin bünyelerinde bilgisayar destekli öğretim çalışmalarına ve araştırmalarına yer verilmeye başlanmıştır” (Demirel, 2009: 176).

Bilgisayar destekli öğretimi dünyada 1960'lardan itibaren ilk kullanan ülkeler İngiltere, Fransa, ABD ve Almanya olmuştur.

Türkiye'de örgün eğitimde bilgisayar destekli öğretimin tarihî gelişimini Durukan (2011: 76-78) şu şekilde özetlemiştir:

Türkiye'de örgün eğitimde bilgisayar eğitimine yönelik çalışmalar, 1984 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen "Yeni Enformasyon ve İletişim Teknolojisi" çalışmaları çerçevesinde 1100 mikrobilgisayarın ortaöğretim kurumlarına alınması ile başlamıştır. Daha sonra bilgisayar eğitiminden bilgisayar destekli eğitime geçiş çalışmaları başlatılmıştır.

1984-88 yılları arasında ön hazırlık çalışmaları yapılmış; bu kapsamda okullara bilgisayar ve yazılım satın alınmış, öğretmenlere hizmet içi eğitim kursları verilmiştir. 1990'lı yıllarda fazla ilerleme gösterilememiş, okullara bilgisayar ve yazılım alımları, öğretmen eğitimleri devam etmiştir; ancak istenilen etkili sonuçlar elde edilememiştir.

2000 yılında Dünya Bankasının desteklediği "Eğitimde Çağrı Yakalamak 2000" adlı proje bilgisayar destekli öğretim konusunda önemli bir adım olmuştur. Projenin amacı teknoloji ve bilgi toplumu standartlarına ulaşmak için eğitim sisteminin her seviyesinde öğretim teknolojilerinden yararlanmak olmuştur. Bu çerçevede ilk aşamada 2451 ilköğretim okulunda yeni bilgisayar laboratuvarları kurulmuş, bu okullara internet erişimi sağlanmış, okullara yakın yerlerde oturan halkın da bu olanaklardan yararlanmasına imkân verilmiştir. Projenin devamında kırsal kesimler dâhil bütün ilköğretim okullarına internet erişimli bilgisayar ve yazıcı dağıtılmıştır (Akkoyunlu ve Orhan, 2001: 30; Uşun, 2004: 182-194). Bu proje ile daha alt sosyo-ekonomik seviyedeki okulların da eğitim-öğretim teknolojilerinden faydalanmaya başladığı söylenebilir.

Bilgisayar destekli öğretim konusunda önemli adımlardan birisi de 2010 yılında gündeme alınan FATİH (Fırsatı Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi'dir. FATİH Projesi ile eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojisi araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlanması hedeflenmektedir.

Dersliklere kurulan bilişim teknolojileri donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilecektir. Bu süreçte öğretim programları bilişim teknolojileri destekli öğretime uyumlu hâle getirilerek eğitsel e-içerikler oluşturulacaktır. Bu kapsamda FATİH Projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar:

1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması,
2. Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi,
3. Öğretim Programlarında Etkin Bilişim Teknolojileri Kullanımı,
4. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi,
5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir Bilişim Teknolojileri Kullanımının sağlanmasıdır.

Fatih Projesi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen bir projedir. 3 yılda tamamlanması planlanmıştır. 1. yıl ortaöğretim okulları, 2. yıl ilköğretim ikinci kademe, 3. yıl ise ilköğretim birinci kademe ve okul öncesi kurumlarının bilişim teknolojileri donanım ve yazılım altyapısı, e-İçerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi, öğretmenler için hizmet içi eğitimler ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir bilişim teknolojileri ve internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması hedeflenmektedir (fatihprojesi.meb.gov.tr).

2.1.1.1.2. BDÖ'nün Amacı

Bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarın bir dersin öğretiminde araç olarak kullanılmasıdır. BDÖ sayesinde eğitsel ders yazılımları kullanan öğrenciler, bilgisayar başında öğrenme hızları doğrultusunda ders çalışabilirler. Öğretim yöntemlerinin amacı, öğrenme sürecinin kalitesini arttırmak, öğrenme sürecini etkili hâle getirmek ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktır.

Barker ve Yeates (1985: 27'den aktaran Uşun, 2004: 43), bilgisayar destekli öğretimin amaçlarını şu maddelerle özetlemektedir:

1. Geleneksel öğretim yöntemlerini daha etkili hâle getirmek.
2. Öğrenme sürecini hızlandırmak.
3. Zengin bir materyal sağlamak.
4. Ucuz ve etkili öğretimi gerçekleştirmek.
5. Gereksinmeye dayalı öğretimi gerçekleştirmek.
6. Telafi edici öğretimi sağlamak.
7. Öğretimde sürekli olarak niteliğin artmasını sağlamak.
8. Bireysel öğretimi gerçekleştirmek.

Klasik eğitim anlayışında öğrenciler kendilerine bilgi aktarımının yapıldığı pasif bireyler konumundaydı; fakat yapılandırmacı eğitim anlayışıyla, öğrencilerden, ön bilgilerini harekete geçirerek zihinsel modellerini oluşturmaları beklenir. Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda bilgisayar destekli öğretimin öğrenci merkezliliği esas alan yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun olduğu söylenebilir.

2.1.1.1.3. BDÖ'de Bulunması Gereken Özellikler

Bilgisayar destekli öğretim ile ders içi etkinliklerin zenginleştirilmesi ve öğrenmenin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Bu, görsel, işitsel araç ve gereçlerin öğretim etkinliklerinde kullanımı ile gerçekleştirilebilir. Bunun için birtakım yazılımlar geliştirilmeli ve geliştirilen bu yazılımlar şu genel özelliklere sahip olmalıdır:

1. Öğrenci dikkatini çekici olmalıdır.
2. Öğrenciyi konuya ve derse motive etmelidir.
3. Bilgileri, öğrencileri yanılgıya düşürmeyecek biçimde vermelidir.
4. Öğrencinin hatalarına dönüt vermelidir.
5. Öğrencinin kolaylıkla tekrar yapabileceği bir tasarıma sahip olmalıdır.
6. Adım adım ilerlemeli, öğrenciye zaman kaybettirmemelidir (Kleinscrocht, 1996'dan aktaran Zobar, 2010: 30).

2.1.1.1.4. BDÖ'nün Yararları ve Sınırlılıkları

Bilgisayar destekli öğretimin yararları şu şekilde sıralanabilir (Ergin, 1995; İşman, 2008; Uşun, 2004):

1. Öğrenci merkezli eğitime uygundur, öğrenmeyi canlı tutar, öğrenci süreç boyunca etkin durumdadır.
2. Bilgisayarın yanı sıra farklı öğretim araç gereçlerinin, yöntem / tekniklerinin kullanımına olanak verdiği için öğrencilere daha fazla yaşantı imkânı sağlar.
3. Öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap edebildiği için öğrenilenlerin kalıcılığını artırır.
4. Gerçek yaşamda öğrencilerin karşılaşamayacakları olguları bilgisayar üzerinden benzetişim (simülasyon) yazılımlarıyla sunmak daha kolaydır.
5. Öğrenciler ister bireysel ister grup olarak işbirlikli öğrenebilirler.
6. Konular üzerinde istenildiği kadar tekrar yapabilme olanağı vardır.
7. Zamandan tasarruf sağlar. Bilgisayar destekli öğretim ile konular öğrencilere daha kısa sürede ve sistemli bir şekilde öğretilir.
8. Öğretim yazılımlarının kullanımı kolaydır. Öğrenciler öğrenme ortamına alışma sürecinde zorluk yaşamazlar.
9. Öğretmenin öğrenciler üzerindeki rehberlik görevini daha iyi yapmasını sağlar, öğretmen öğrencilerini daha yakından takip edebilir.

Öğrenme-öğretme ortamında kullanılan yöntem veya araç gereçler mükemmel değildir. Her yöntem ya da araç gerecin yararlarının yanında birtakım sınırlılıkları da vardır.

Bilgisayar destekli öğretimin sınırlılıkları şu şekilde sıralanabilir (Çilenti, 1998; İşman, 2008; Şahin ve Yıldırım, 1999):

1. Ders programına uygun gerekli yazılımlar bulunamayabilir ya da yazılımlar pahalı olabilir.
2. Yazılımlarda öğrenci farklılıkları göz önünde bulundurulamayabilir.
3. Zamanla öğrenciler bilgisayarlı ortama alışabilir ve bu nedenle yöntemin ilgi çekiciliği azalabilir.
4. Öğretmen hazır yazılım yerine kendi hazırlayacağı programları kullanmak isterse program tasarımı ve hazırlanması uzun süre alabilir.
5. Öğrencilerin bilgisayarlı öğretime karşı ilgi ve tutumlarında bazı değişkenler (sosyal çevre, öğrencinin ekonomik durumu, görme ve işitmeye bağlı fiziksel kusurları vb.) rol alarak yöntemin başarıya ulaşmasını engelleyebilir.

2.1.1.1.5. BDÖ'nün Uygulama Biçimleri

Bilgisayar ve geliştirilen eğitsel yazılımlar bilgisayar destekli öğretim sürecinin birer yardımcı ders araçları konumundadırlar. Bu öğretim araçları kullanıldıkları yere, zamana ve şekle göre farklılık gösterirler.

Bu farklılıklara göre bilgisayar destekli öğretimin uygulama biçimi dörde ayrılmaktadır:

1. “Öğretmen geleneksel yöntemle (düz anlatım, soru cevap, tartışma vb. tekniklerle) konuyu sınıfta işler. Dersi kaçıran, başarısız olan ya da öğrenme ihtiyacı duyan öğrencilere konuyu bilgisayar yardımı ile öğrenme fırsatı sağlanabilir. Yani bilgisayar burada “özel öğretmen” görevini üstlenir.
2. Öğretmen, konuyu sınıfta işledikten sonra değerlendirme çalışmaları sınıfta bilgisayar yardımı ile yapılabilir.
3. Öğretmen, konuyu sınıfta işledikten sonra alıştırmaya, uygulama ve değerlendirme çalışmaları bilgisayar yardımı ile gerçekleştirilebilir.
4. Konu bilgisayar yardımı ile öğretilir. Öğretmen, öğrenme eksikliklerini tartışma yöntemi ile giderebilir, öğrencileri denetleyerek hatalarını düzeltebilir. Yani burada öğretmen “danışman” rolünü üstlenmektedir” (Aşkar ve Erden, 1986: 23; Demirel, 2004: 73; Uşun, 2004: 44-46).

2.1.1.2. Bilgisayar Destekli Eğitim

Günümüz toplumlarının hızla gelişimi teknolojiyi ve iletişim alanındaki yenilikleri beraberinde getirmiştir. Bu aşamada eğitim-öğretim alanını teknoloji ve iletişim alanlarındaki gelişmelerden ayrı düşünmek yanlış olacaktır. Uzun yıllar alışlagelmiş geleneksel yaklaşımların ortaya çıkardığı sorunların çözümünde bilgi teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Teknolojinin hızla gelişimi ilköğretimden yükseköğretime kadar tüm eğitim kurumlarında uygulanabilecek yeni öğretim tekniklerinin oluşturulmasına olanak sağlamıştır. “Bilgisayar Destekli Eğitim” de teknolojinin yeni ve etkin olarak kullanılabildiği bir öğretim tekniği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilgisayar Destekli Eğitim “eğitimde bilgisayar aracılığı ile konuların öğrencilere tanıtılıp öğretilmesi, bilgilerin ölçülüp değerlendirilmesi olayı” (Güran, 1988: 166; Ağaoğlu, 1989: 74) olarak tanımlanabilir.

Bilgisayar destekli eğitim, öğrencilerde üst düzey düşünme becerisini geliştirir ve geleneksel yaklaşımların getirdiği ezbercilikten uzaklaştırır. BDE sayesinde eğitimin merkezinde yer alan öğrenci kavrayarak öğrenir ve başarısı artar.

2.1.1.2.1. BDE'nin Yararları ve Sınırlılıkları

Günümüzde bilgisayarlar öğrenme-öğretme ve okul yönetimi ile ilgili tüm faaliyetlerde kullanılır hâle gelmiştir ve eğitimin kalitesini yükseltmek için öğretmenlere birer yardımcı kaynak konumundadır.

Yanpar ve Yıldırım (1999: 62–64) BDE'nin öğretim ortamına sağladığı yararları şu şekilde sıralamışlardır:

1. Öğrencilerin konuyu kendi hızlarına göre öğrenmelerini sağlar.
2. Öğrencilerin derse etkin katılımlarını sağlar.
3. Öğretimsel etkinliklerin niteliğini ve niceliğini artırır.
4. Öğrenciler performanslarını izleme olanağı bulurlar.
5. Öğrencilere ders saatlerinin dışında uygulama ve tekrar imkânı sağlar.

Bilgisayarların eğitimi zenginleştirmek hususunda yararları olduğu gibi bazı sınırlılıkları da vardır. Yanpar ve Yıldırım (1999: 64–66) BDE'nin sınırlılıklarını da şu şekilde sıralamışlardır:

1. Öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerini engeller.
2. Özel donanım ve beceri gerektirir.
3. Eğitim programını destekler nitelikte olmayabilir.
4. Öğretimsel niteliği zayıf olabilir.

2.1.1.2.2. BDE'nin Uygulama Biçimleri

BDE'de öğretmen konuyu işlerken sahip olduğu donanım ve yazılım imkânlarına, konunun ve öğrencinin özelliklerine göre bilgisayarı derste değişik yerlerde ve zamanlarda kullanabilir. Bilgisayar destekli eğitimin bu uygulama biçimi dörde ayrılır:

1. Öğretmen konuyu işler, dersi kaçıran ya da anlamayanlar için tekrar bir fırsat sağlar. Burada bilgisayarın görevi özel öğretmenliktir.
2. Öğretmenin konuyu işledikten sonra değerlendirmeyi bilgisayar yardımıyla yapması şeklinde olabilir.
3. Öğretmen konuyu sınıfta işler, uygulama ve alıştırmaya çalışmalarını bilgisayarla yapar.
4. Konu bilgisayarla işlenir, öğretmen danışmanlık yapar, öğrencileri denetler (Demirel, 2005).

Yukarıdaki maddeler "öğrenme-öğretme sürecinde bilgisayarlar öğretmene rakip konumdadırlar" görüşünün yanlış olduğunu ispatlar niteliktedir. Görüldüğü üzere bilgisayar destekli eğitimde bilgisayarlar tekrar, ölçme ve değerlendirme gibi aşamalarda öğretmene rakip değil yardımcı birer araçtır.

2.1.1.2.3. BDE Yazılımı Geliştirmede Temel Aşamalar

Bilgisayar destekli eğitim, öğrenme-öğretme sürecine; çoklu öğrenme, bireysel öğrenme, dikkat çekme, hatırlamayı kolaylaştırma, soyutları somutlaştırma ve zamandan tasarruf gibi hususlarda katkı sağlar. Tüm bunların gerçekleştirilebilmesi için birtakım yazılımlar geliştirilmelidir. Bir BDE yazılımı geliştirmede izlenecek temel aşamalar şu şekilde sıralanabilir:

1. Ders hedeflerinin ve öğrenci gereksinimlerinin belirlenmesi,
2. Yazılım rasyonelinin belirlenmesi ve doğrulanması,
3. Rasyonelin kavramsal ve fonksiyonel tasarıma dönüştürülmesi,
4. Tasarımın gözden geçirilmesi,
5. Tasarımın model olarak programlanması,
6. Model programın değerlendirilmesi/geçerlenmesi,
7. Tam sürümün programlanması,
8. Tam sürümün geçerlenmesi,
9. Tam sürümün değerlendirilmesi (Akpınar, 1999: 186).

2.1.1.2.4. Bilgisayar Destekli Eğitimi Destekleyici Basılı Materyaller

Teknolojideki hızlı gelişmeler, eğitim-öğretim sürecinde kullanılacak materyallere her gün yenilerinin eklenmesine neden olmaktadır. Bu materyallerin biri de görsel işitsel iletişim materyallerini kullanılabilir hâle getiren ve bu imkânları kullanıcıların hizmetine sunan bilgisayarlardır. Bilgisayar destekli eğitim sürecinde bilgisayarların öğrenme-öğretme ortamında verimli kullanımını destekleyici bazı materyaller geliştirilmiştir.

Bilgisayar destekli eğitimi destekleyici basılı materyaller şunlardır (Gürcan ve Yılmaz, 1996: 288-293'ten aktaran Uşun, 2000: 65-66):

1. Öğretmen elkitapları
2. Öğrenci elkitapları
3. Teknik başvuru elkitapları

BDE Öğretmen Elkitapları: BDE öğretmen elkitapları, “öğretmenlerin süreçte alacakları rolü öneren ve eğitim sürecini planlamalarına yardımcı olan elkitapları” olarak tanımlanabilir. Bu elkitapları, eğitimde bilgisayarın ve öğretmenin birbirine nasıl destek vermeleri gerektiğine ilişkin bilgileri içermelidir. BDE uygulamalarında öğretmen, diğer eğitim uygulamalarına göre farklı tutum ve davranışlar göstermek durumunda kaldığından, bu tür elkitaplarına ihtiyaç hissedilmektedir. Bilgisayarların sınıflarda kullanımıyla, eğitim sürecinin önemli ölçüde değiştiği söylenebilir. Bu nedenle, öğretmenin bilgisayar donanımı ve öğrenciler ile iletişimini tanımlamayı amaçlayan elkitapları, belirli bir içerikte oluşturulmalıdır. Bu içerik, BDE ders yazılımlarının özelliklerine göre farklılıkları göstermesine rağmen, öğretmen elkitaplarının içeriğini oluşturmakta kullanılacak bir yapıdadır.

BDE Öğrenci Elkitapları: Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencinin olumlu yönde düşünmesini kolaylaştırmak, dikkatini toplamak, ilgisini uyandırmak, bireysel etkinliğini geliştirmek, öğrenmede etkenlik ve süreklilik sağlamak, öğrenme-öğretme süresini kısaltmak, öğretmene ve yönetime yardımcı olmak gibi işlevlerin yerine getirilebilmesi gerekir. Bu özelliklerin öğrencilere kazandırılabilmesi için, belirli bir öğretim gerecinin, bütün yönleriyle ve ayrıntılarıyla tanımlanmasının, uygun biçimde seçiminin ve yerli yerinde, zamanında kullanılmasının bilinmesi son derece önemlidir. Bu açıdan bakıldığında; BDE öğrenci elkitapları, “eğitim sürecinde öğrencinin eğitim öncesinde düşlediği bazı olguları yakalamasına yardımcı olabilecek, bilgisayar ve ders yazılımı kullanma becerisini artıracak, eğitim sürecinden gerekli verimi almasını ve kendi başına bu işlevleri yerine getirmesini destekleyecek basılı materyaller” olarak tanımlanabilir.

BDE Teknik Başvuru Elkitapları: BDE süreci, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayarlarla etkileşiminde, bilgisayar donanımı ve ders yazılımının teknik bir hata olmaksızın çalışmasıyla etkili bir öğrenmeye dönüşebilir. Bu açıdan, BDE uygulamalarının hedef kitlesine teknik personelin katılması da uygun olacaktır. Öğretmenin teknik konularda zaman kaybını engellemek için, uygulamalarda teknik personel bulunması ya da öğretmenin teknik konulardaki bilgi ve becerisinin artırılması görüşüne henüz açıklık kazandırılmamasına rağmen, yine de BDE uygulamalarının verimli bir şekilde yapılabilmesi için BDE teknik başvuru elkitaplarına gereksinim duyulmaktadır.

2.1.1.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi ve iletişim teknolojileri bilginin meydana getirilmesi, yönetilmesi, saklanması, yayılması için kullanılan çeşitli teknolojik araçlar ve kaynaklardır (Blurton, 1999). 80'li yıllarda ivme kazanıp 90'lı yıllarda altın çağını yaşayan yaşamın her kısmındaki bilgisayarlaşma çağı sadece bilgi ve iletişim sürecini hızlandırmakla kalmamış, bilgi ve iletişim temeline dayanan her türlü ilişkinin ve işin yürütülmesinde önemli değişikliklere sebep olmuştur (Ada, 2007: 545).

2.1.1.3.1. BİT'in Türkiye'deki Durumu

Bilgi Toplumu Stratejisinin Yenilenmesi Projesi çerçevesinde hazırlanan Küresel Eğilimler ve Ülke İncelemeleri Raporu ile güncellenen Bilgi Teknolojileri Sektörü eksenli mevcut durum raporuna (<http://www.bilgitoplumu.gov.tr>) göre; kamu kuruluşları, bankacılık ve finans sektörünün ardından 3. büyük BT kullanıcısıdır ve 2011'de 1,1 milyar dolar BT harcaması yapılmıştır. 2012 yılında bu yatırım ödeneklerinden en fazla payı eğitim sektörü almıştır. Eğitim sektörünün toplam BİT yatırımları içerisindeki payı 2011 yılında yüzde 43 iken, 2012 yılında yüzde 46'ya yükselmiştir. Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesini yürüten Milli Eğitim Bakanlığı, 2012 yılında en fazla BİT yatırım ödeneği tahsis edilen kamu kurumu olmuştur.

Kamunun BİT yatırım ödenekleri 2009 yılındaki küresel krizde sekteye uğramasına rağmen son 10 yılda yıllık ortalama %16 artmıştır. Kamu yatırımlarının geneline bakıldığında, bu yatırımlarda BİT yatırımlarının payının artmakta olduğu gözlemlenmektedir. 2002 yılında BİT yatırımları kamu yatırımlarının %2,9'una tekabül ederken, bu oran 2012 yılına gelindiğinde 2 katından fazla artarak %6,5'e çıkmıştır.

Özellikle önümüzdeki yıllarda FATİH projesi kapsamında yapılacak BİT yatırımlarıyla BİT yatırımlarının kamu yatırımları içindeki payının artması muhtemeldir.

FATİH projesi kamunun savunma dışındaki alanlarda BT yatırımları konusunda şimdiye kadar geliştirdiği en kapsamlı projedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2010-2014 Stratejik Planı'nda yer alan projede MEB bünyesindeki bütün okulların BT'den faydalanması amaçlanmaktadır (MEB, "Stratejik Plan" 2010-2014). Bu bağlamda ilköğretim ve ortaöğretim kademesindeki 40.000 adet okulun her birine doküman kamera ve çok fonksiyonlu yazıcı alınması, bu okullardaki 570.000 dersliğin etkileşimli elektronik tahta (akıllı tahta) ve geniş bant internet bağlantısıyla donatılması planlanmaktadır (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>). Projenin önemli bir başka hedefi de ilköğretim ve ortaöğretim içindeki bütün öğrencilere ve öğretmenlere (yaklaşık 15 milyon) tablet bilgisayar verilmesidir. Böylece derslerin çoğu dijital içerik kullanılarak verilebilecektir. FATİH Projesi kapsamında BT sınıflarının oluşturulması ve hizmet içi eğitim merkezlerinin kurulması çalışmaları Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı ise hem projenin sahipliği ve yönetimi anlamındaki faaliyetleri hem de formatör öğretmenlerin eğitimi ve görevlendirilmesi, bütün öğretmenlere hizmet içi eğitimlerin verilmesi ve müfredat içeriğinin sağlanması gibi çalışmaları yürütmektedir.

Proje çok büyük bir ölçekte donanım, yazılım, içerik ve BT hizmeti talebi oluşturduğundan, sadece BT teknolojilerinden eğitimde faydalanılması boyutuyla değil, bu ölçekten yararlanılarak Türkiye BT sektörünün geliştirilmesi boyutuyla da çok büyük fırsatlar sunmaktadır.

Proje ile ilgili çalışmalara 2010 yılında başlanmış ve donanım tedariki ile altyapı çalışmalarının 3 yıl içinde bitirilmesi hedeflenmiştir; ancak donanımda yerli tedarik imkânlarının değerlendirilmesi uzun sürmüş, pilot çalışmalar ancak 2012 yılında 52 okulda 13 bin tablet bilgisayar ve 500 akıllı tahta dağıtılarak başlatılmıştır. Değerlendirmeler sonucunda da yerli katma değer oranı yüksek bir şekilde tablet üretiminin bu ölçek için ekonomik olarak mümkün olmadığı ortaya çıkmıştır. Tablet tasarımının ve montajının Türkiye'de yapılması olasılık dâhilindedir. İkinci dalga pilot çalışmalar kapsamında da 2013 yılının Şubat ayında 215 okulda 36 bin öğrenci ve 13 bin öğretmene daha tablet bilgisayar dağıtılmıştır. İki pilot çalışmadaki tabletlerin çoğunluğu yurtdışından temin edilirken bir kısmı da yurt içinde montajı yapılan ürünlerdir.

FATİH Projesi donanım ve yazılım altyapısı çalışmaları, e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi, öğretim programlarında etkin BT kullanımı, bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir BT kullanımı ve öğretmenlere hizmet içi eğitim olarak 5 bileşende yürütülmektedir. Proje ulusal eğitim sisteminde kapsamlı bir değişikliği hedeflemekte olup tedarik, içerik, organizasyon, müfredat gibi farklı alanlarda etkili proje yönetimine ihtiyaç duymaktadır (MEB, "FATİH Projesi Tanıtım Sunumu", 2012).

Projenin yönetiminde toplumu katılımcılığa teşvik edecek paylaşımların ve katılım platformlarının oluşturulması hem toplumun iç görülerini yansıtan geri bildirimlerin projeye katkıda bulunmasını hem de ulusal ölçekteki bir eğitim projesinin toplum tarafından daha fazla benimsenmesine olanak sağlayacaktır. Özellikle kamu kuruluşları, STK ve özel sektörün yetkinlikleri ve hassasiyetleri dâhilinde görüşlerinin ve desteklerinin alınması proje sonucunda hedeflenen etkiye ulaşmada kilit bir role sahiptir.

Derslerde kullanılmak üzere iki tip dijital içeriğin üretilmesi öngörülmüştür: z-kitap ve e-içerik. Z-kitap (zenginleştirilmiş kitap), onaylı olarak okutulan ders kitaplarının öğretim programlarını da göz önüne alarak animasyon, video, ses, fotoğraf, harita, grafik, tablo, simülasyon, vb. öğelerle etkileşimli kitaplar hâline getirilmesidir. Bu konudaki çalışma henüz tamamlanmamıştır. E-içerik ise “öğretim programlarına uygun, ses, video, animasyon gibi çoklu ortam bileşenleri ile desteklenen, internete bağlı ve bağlı olmadan kullanılabilen ve öğrenenlerle etkileşimli ya da etkileşimsiz olarak iletişim kurabilen dersi destekleyici bilgisayar tabanlı içerikler” olarak tanımlanmaktadır (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>). Bu konu için hem gerekli mevzuat düzenlenmesinin yapılması, hem de yönetim yazılımlarının kısa vadede özel sektörden satın alınarak veya hibe yöntemiyle alınması ve içeriğin orta vadede YEĞİTEK (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri) personeli ve Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenleri tarafından hazırlanmaları planlanmıştır (MEB, “Eğitimde Fatih Projesi - Kapsam Belgesi”, 2010). TÜBİTAK ise “BT01 FATİH Projesi Bilgi İletişim ve Teknolojileri Çağrı Programı” ile kendi bünyesinde işlemekte olan destek mekanizmasından da faydalanarak, FATİH Projesi’nin geliştirilmesi için bilişim teknolojileri alanında araştırma projelerini desteklemek amacıyla protokol imzalamış ve bu çalışmalara toplamda 2,5 milyon liraya kadar destek vereceğini duyurmuştur (TÜBİTAK, Bülten Sayı 127: 12-13).

2012’de z-kitaplar henüz paylaşılmıyor olsa da, pdf formatında hazırlanmış kitaplar, işlek durumda olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) aracılığıyla internette ücretsiz olarak paylaşılmaktadır. Kitapların yanında EBA’da okullarla ilgili haberler, dergiler, video, ses ve görsel dosyalar da paylaşılmaktadır. EBA sitesinde e-içerik başlığı altında ise interaktif kaynaklara yer verilmesi planlanmakta ve şu aşamada konu ile ilgili zenginleştirme çalışmalarının yürütülmekte olduğu belirtilmektedir (<http://www.eba.gov.tr>). EBA şu anda test aşamasında olmakla birlikte, sahip olması planlanan zengin içerik ve interaktif eğitimin en önemli destekçisi olması özelliği ile FATİH Projesi’nin en önemli yapıtaşı olarak öne çıkmaktadır.

2.1.1.3.2. BİT'in Eğitimde Kullanımı

Çağımızda bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler hayatın her aşamasında kendini göstermiştir. Günümüzde bilgi, gelişmiş toplumlarda ekonomik gelişmelerin anahtarı hâline gelmiştir. Teknoloji ise eğitim sürecinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bilgi teknolojisinin hızla gelişmesi, bilgi toplumlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Toplumların yeni teknolojik gelişmeleri izlemelerine ve kendilerine uyarlamalarına zemin hazırlamıştır. Bilginin ve öğrenci sayısının hızla artması, birtakım sorunları da beraberinde getirmiş, eğitim sürecinin ve niteliğinin gelişmesinde önemli rol oynayan yeni teknolojilerin eğitim kurumlarına girmesini zorunlu hâle getirmiştir (Gürol, 1990: 133'ten aktaran Uşun, 2000: 43). Söz konusu yeni teknolojik sistemlerden birisi de bilgisayarlardır.

Bilgisayarlar eğitimde hem amaç hem de araç olarak kullanılmaktadır. Bir amaç olarak bilgisayar öğretimi, bilgisayarların ne olduğu ile ilgili bilgilerden, programlama dillerine kadar oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır. Bir eğitim aracı olarak bilgisayarların eğitim açısından üstün yönleri şunlardır (Keser, 1988: 73'ten aktaran Uşun, 2000: 45-46):

1. Etkileşimli bir araçtır, öğrenci bilgisayar karşısında denetim yetkisini kullanmayı öğrenir.
2. Büyük bir esnekliğe sahiptir, etkin bir pekiştiricidir, sabrı sonsuzdur.
3. Yazı tahtası, ders kitabı kadar geneldir. Yazı, çizim, grafik, sayı, renk, ses vb. çok çeşitli bildirim simgesini durgun ya da hareketli olarak kullanabilir ve çeşitli kaynaklardan yararlanabilir.
4. Uygun biçimde hazırlanmış her çeşit programı kullanabilir.
5. Ders yazılımlarında çok değişik sürprizlere yer verilerek eğitim zevkli ve ilgi çekici hâle getirilebilir.
6. Bireysel öğretimde ve grup öğretiminde kullanılabilir.
7. Programlı öğretimin dayandığı ilkelerin uygulanmasına hizmet edebilir.
8. Öğrencinin sorulara verdiği cevapları kaydeden, istenildiği an sonuçları bildirebilen eşsiz bir sınav aracıdır ve soru da üretebilmektedir.

Eğitimde bilgisayardan yararlanmada önemli rol oynayan birtakım etmenler bulunmaktadır. Bu etmenler şunlardır (Hızal, 1989'dan aktaran Uşun, 2000: 48):

1. Öğretmen eğitimi,
2. Planlılık ve araştırmaya dayalı olma,
3. Yönetim ve kamuoyu desteği sağlama,
4. Program (Yazılım),
5. Programlarla bütünleşme,

6. Ülkeler arasında sağlıklı iletişim,
7. Donanım,
8. Eğitime ayrılan finansal kaynaklar,
9. Bakım-onarım ve destek hizmetler.

Yukarıdaki etmenlere dikkat edilmemesi durumunda eğitimde bilgisayardan yararlanmaya dayanan bu çok yönlü sistem sekteye uğrar. Her bir maddenin bir anda gerçekleşmesi beklenemez, bu yeni eğitsel sistemin yerleşmesi zaman alacaktır; fakat sistem oturduğunda eğitimin kalitesi artacaktır.

Seferoğlu ve Bayazıt (2009) Türkiye Bilişim Şurası raporundan hareketle, BT'deki hızlı değişimlerin yeni ekonomik süper güçleri yarattığı ve tüm ülkelerin buna ayak uydurmak için politikalar geliştirdiğinden bahsetmektedirler. İnsan gücü yetiştirmenin tek yolu eğitim ve öğretimdir. Geliştirilecek eğitim politikaları ve yeni stratejiler ile genç nüfus açısından güçlü durumda olan Türkiye'nin eğitim kurumlarını öncelik sırasına alarak, gençleri toplum dışında bırakmadan ve değerli beyinleri başka ülkelere kaybetmeden eğitim sisteminin yeniden hızlı bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda raporda belirtilen temel hedefler şunlar olmalıdır:

1. Toplumun tüm kesimlerinde yaratıcı, esnek ve yenilikçi düşünce tarzını oluşturmak.
2. Bireylerin yaşam boyu eğitimini sağlamak ve sosyal sorumluluğunu geliştirmek.
3. Okulları kendi aralarında ve çevrelerindeki dünya ile bağlantılandırmak.
4. Yeni eğitim yöntemleri kullanarak eğitimde etkinliği ve verimliliği arttırmak.
5. Milli eğitim sistemimizin idari ve yönetsel mükemmeliyetini sağlamak.
6. Bilgi toplumuna dönüşümde, sayısal uçurumu gidermek (Seferoğlu ve Bayazıt, 2009).

Yukarıdaki maddeler Türkiye'nin eğitim alanında izlemesi gereken teknoloji politikalarını belirlemektedir. Çağımızın hedefi artık bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilen bireyler yetiştirmekten ziyade; onları geliştirebilen bireyler yetiştirmek olmalıdır.

Bir eğitim sisteminin verimliliği, sisteme giren öğrencilerle mezun olan öğrencilerin sayı ve niteliği ile eğitim sisteminin mezun ettiği öğrencilerin sayı ve niteliği ise toplumun gereksinme duyduğu insan gücünün sayı ve niteliği ile belirlenir. Etkililik ise, eğitime ayrılan kaynaklarla eğitim sisteminin verimliliği arasındaki ilişkilere bakılarak ortaya konulabilir. Eğitimde etkililiğin sağlanması, nitelik sabit tutularak, aynı kaynaklarla daha fazla öğrenciye hizmet verebilme ya da öğrenci sayısı sabit tutularak aynı kaynaklarla daha nitelikli hizmet verebilmeyi gerektirir (Bülbül, 1988: 398'den aktaran İmer, 2000: 4).

Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere eğitimde teknolojiden yararlanmak bir zorunluluk hâline gelmiştir. Bilgi Çağı adı verilen yirmi birinci yüzyılda gelişmiş ülkelerin hemen hepsi eğitimde bilgisayarlardan yararlanma çabasıdadırlar. Ülkemizde de eğitimin kalitesini arttırmak ve daha çok bireye eğitim olanağı sağlamak için sınıfları, okulları BİT ile donatmak ve bu teknolojileri kullanabilecek öğrenci ve öğretmenler yetiştirmek gereklidir.

2.1.1.3.3. BİT'in Sınıf Yönetiminde Kullanımı

Yapılandırmacı eğitim anlayışında rehber konumundaki öğretmenin öğrenme-öğretme ortamında zamanı etkili kullanması, öğrencilerde merak uyandırması ve istendik yönde olumlu davranışlar geliştirmesi için sınıfta yaptığı düzenlemeler sınıf yönetimini oluşturur. Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri sınıf ortamına taşınmıştır.

Vural (2004: 233-236) BİT'in sınıf yönetimindeki olumlu yönlerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Bilgisayar her öğrencinin bireysel ihtiyaç ve yeteneklerine yanıt verecek esnekliğe sahiptir. Bu özelliğiyle, her öğrencinin hızına, kabiliyetine ve kapasitesine uygun bir eğitim ortamı sağlar.
2. Bilgisayar öğrenmeyi ve okulu sevmeyen öğrenciler için motive edicidir.
3. Bilgisayar öğrencilere daha önce başarısız oldukları alanlarda tekrar etme, başarıma şansı verir.
4. Bilgisayar öğrencilere yazdıklarını değerlendirme ve gerekirse üzerinde değişiklik yapma olanağı sunar.
5. Bilgisayar-video oyunları iyi seçildiği takdirde eğitici olabilirler. Böylece bilgisayar, daha güvenli, sıkmayan, korkutmayan ve eğlenceli bir öğrenme ortamı sağlayabilir.
6. Bilgisayar ve internet öğrenciye daha zengin kaynak materyallerine anında ulaşabilme olanağı sağlar.
7. Bilgisayar bilgiyi yeni ve değişik şekillerde sunarak öğrencinin bu bilgiyi daha iyi anlamasına, özümsemesine ve daha severek, isteyerek ve kolayca, çabucak kullanmasına yardım eder.
8. Bilgisayar zor kavram ve ifadeleri görsel, somut ve multimedya olarak sunarak daha anlaşılır hâle getirir.
9. Etkileşimli (interaktif) teknolojiler öğrenmeyi teşvik ve motive eder.
10. Sayısal (dijital) konuşma programları içeren bilgisayar sistemleri öğrencilerin okuma ve heceleme yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olur.

11. Bilgisayar öğrenciye farklı düşünceleri ve alternatifleri deneme ve risk alma olanağı sunar.
12. Bilgisayar, etkili grup çalışmaları için olanak ve potansiyel sunmaktadır.
13. Bilgisayarlar birçok pedagojik işlevleri yerine getirmede önemli bir potansiyele sahiptir.
14. Bilgisayarın eğitim ortamında kullanılması durumunda, öğrencinin verdiği cevap hemen değerlendirilip cevabın doğrusu verilmektedir.
15. Bilgisayar, öğrenci yanlış bir cevap verdiği takdirde, ona nerede ve nasıl yanlışlık yaptığını bildirir ve doğru cevabı bulmada ona rehberlik eder.

Bireysel ihtiyaçlara cevap veren, motive edici, tekrar ve değerlendirme imkânı sağlayan, eğlenceli öğrenme ortamı oluşturan, zengin kaynak imkânı sunan, zoru kolaylaştıran, anında dönüt sunmaya yardımcı olan bilgisayarlar sınıf yönetimini olumlu etkiler ve BİT'in etkili kullanımı sınıf yönetimini kolaylaştırır.

Öğrenme-öğretme sürecinde hiçbir yöntemin ya da araç gerecin mükemmel olduğu söylenemez. Her yöntem ya da araç gerecin olumlu yönlerinin yanı sıra bir takım olumsuz yönleri de vardır.

Vural (2004: 236-239) BİT'in sınıf yönetimindeki olumsuz yönlerini ise şu şekilde sıralamıştır:

1. *Öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerini engellemesi.* Bunun sebebi olarak bilgisayarların öğretimi bireyselleştirebilmesi, öğrencinin sınıf içinde arkadaşları ve öğretmenleriyle olan etkileşimini azaltması gösterilebilir.
2. *Özel donanım ve beceri gerektirmesi.* Sınıfların ya da okulların BİT ile donatılması pahalı ve zor olabilir. Ayrıca BİT destekli öğretim için hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bazı özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekir.
3. *Eğitim programını desteklememesi.* Öğretimde kullanılan her materyal eğitim programını destekleyici ve programda belirlenen amaç ve hedefleri öğrenciye kazandırıcı nitelikte olmalıdır; fakat piyasada bulunan birçok eğitim yazılımı her ne kadar teknolojik nitelikleri bakımından gelişmiş materyaller olsa da, eğitim programlarıyla bir tutarlılık göstermemektedirler.
4. *Öğretimsel niteliğinin zayıf olması.* Eğitim yazılımının türü ne olursa olsun her türlü yazılım, öğretim tasarım ilkelerine uygun olarak geliştirilmelidir. Özellikle bazı yazılımlar yazılı materyallerin elektronik ortama aktarılması şekline göre öteye gidememektedir.

5. *Süre yetersizliği.* Dersi belirlenen süre içinde bitirememe riski, belirlenen amaçları süresi içinde gerçekleştirememe ihtimâli her öğrencinin bilgisayar kullanmasını zorlaştırmaktadır.
6. *Sınıf yönetimiyle ilgili sorunlar, fizikî problemler ve sınıf düzeni.* Bilgisayar laboratuvarında disiplini sağlamak güçtür. Öğrenciler laboratuvarlarda ses/görüntü sistemine, yazılım ve donanıma zarar verebilirler.
7. *Maliyetinin yüksek olması.* Bakanlığın ya da okulların pahalı olan bilgisayar sistemlerinin maddi yükünü karşılaması güçtür.
8. *İletişimi yok ettiği iddiası.* Bilişim teknolojileri destekli öğretimde sınıf içi tartışmaların, sınıf içinde öğrencinin konuşmalarına, yaratıcılığına sınır koyduğu iddia edilmektedir.

BİT'in yukarıda sıralanan olumsuz yönleri, eğitimde BİT kullanımının yaygınlaşmasına engel olacak derecede güçlü değildir. Her bir madde öğrenci, öğretmen, veli, okul yönetimi, devlet desteği ve çabaları ile ortadan kaldırılabilir.

Günümüzde bilgisayarlar çok çeşitli amaçlar için kullanılmaktadır, özellikle genç kuşak için bilgisayar kullanmak normal, günlük bir aktivitedir. Eğitim ortamında bilgisayarların başarılı bir şekilde kullanımı kullanıcıların bilgisayarlara aşinalığı ile ilgilidir.

Bilgisayarların uygulamada kullanılışı ve BİT'in sınıftaki yerini Vural (2004: 241-242) şöyle özetlemiş ve sıralamıştır:

1. Bilgisayar, her düzeyde ve aşağı yukarı her derste kullanılabilir.
2. Günümüzde internet kafeler sayesinde öğrenciler bilgisayarlarla artık içli dışlı olmuşlardır. Bu samimiyet her ne kadar oyun ve eğlence amaçlı da olsa el alışkanlığı sağlar.
3. Genellikle bu tür uygulamalar ilk ve orta dereceli okullardaki öğrenciler tarafından yapılmaktadır. Öğrencilere bilgisayarların sadece bu tür uygulamalar için kullanılmaması gerektiğini öğretmek gerekir. Örneğin öğrenciye yazım editörüyle günlük yazdırılabilir veya ders programı hazırlattırılabilir.
4. Lise düzeyine geçtiklerinde öğrencilere, bilgisayarların işleyişi ya da donanımları hakkında bilgi verilebilir. Programlama üzerine çalışmalar yaptırılabilir.
5. Diğer derslerde de bilgisayar kullanılarak görsel eğitim sağlanabilir. Örneğin bilgisayarda okul dergisi hazırlattırılabilir.
6. Yabancı dil öğretiminde de bilişim teknolojileri destekli öğretimden faydalanılabilir.
7. Ayrıca zekâ oyunları ile zihin jimnastiği yapmak yine çok faydalı olacaktır.

2.1.1.3.4. BİT Okuryazarlığı

Bilgi ve İletişim Teknolojileri okuryazarlığı kavramını anlayabilmek için öncelikle okuryazarlık kavramını anlamak gereklidir. Okuryazarlık kavramının birçok tanımı vardır. TDK (2011)'nin en basit manada “okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse” olarak tanımladığı bu kavram günlük yaşantımıza giren yeni kavramlarla birleştirilerek genişletilmiştir. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Temel okuryazarlık: Dili toplumsal yaşamda etkin olarak kullanabilmek. Okuma, yazma, dinleme, konuşma ile temel aritmetik işlemleri yapabilmek.

Bilimsel okuryazarlık: Bilimsel kavram ve süreçlerin anlaşılması, kişisel karar verme, ekonomik verimlilik.

Ekonomik okuryazarlık: Ekonomik problemleri çözme yeteneği, alternatif maliyet, fayda/maliyet analizi yapabilmek, kamu politikalarını ve ekonomik durumu anlayabilmek, kavrayabilmek becerisine sahip olmak.

Teknolojik okuryazarlık: Teknoloji ile ilgili bilgi sahibi olma, etkin kullanabilmek ve üretebilmek.

Görsel okuryazarlık: Bilgileri yorumlama ve kullanma becerisi.

Bilgi (information) okuryazarlığı: Medyadan ve iletişim kanallarından gelen bilgileri anlama, ihtiyaçları doğrultusunda kullanıp faydalı bilgiye dönüştürebilmek.

Çok Kültürlülüğe açık okuryazarlık: Gelenekler, değerler, inanışlar arası ayrılık ya da benzerlikleri anlama yeteneği.

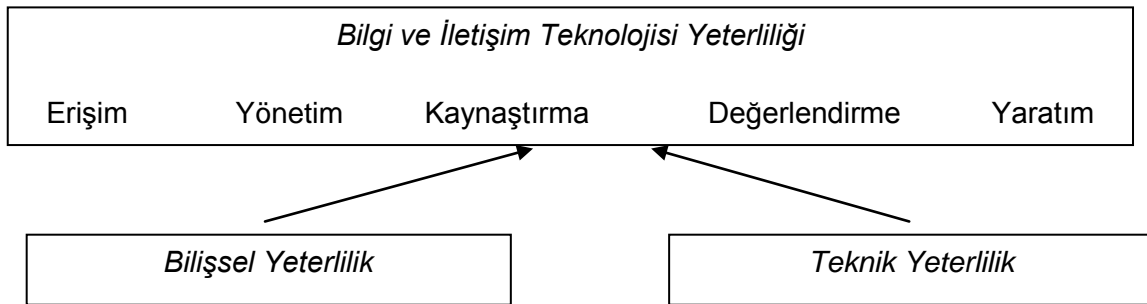
Küresel Bilinç okuryazarlığı: Uluslararası kuruluşlar, ulus-devlet ilişkileri, kamu-özel ekonomik konular, sosyo-kültürel gruplar (Özgüler-Canbey, 2004).

Okuryazarlık kavramıyla ilgili tüm bu tanımlardan sonra bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı kavramını tanımlayabiliriz. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı ETS'nin düzenlendiği bir panel sonucunda (2002: 2'den aktaran Turan, 2011) “Bilgi toplumunun bir işlevi olarak bilgiye erişmek, yönetmek, bütünleştirmek, değerlendirmek ve meydana getirmek amacıyla dijital teknolojileri, iletişim araçlarını ve/veya ağlarının kullanımı” olarak tanımlanmıştır. Bu tanım bilgi ve iletişim teknolojisi okuryazarlığına temel öge olarak üzerinde uzlaşılan 5 kavramı da içerir;

1. *Erişim:* Bilgi almak ya da bilgi toplamak konusunda bilgi sahibi olmaktır.
2. *Yönetim:* Mevcut bir kurumsal ya da sınıflandırma sisteminin uygulanmasıdır.
3. *Kaynaştırma:* Sözlü ve yazılı bilgiyi (enformasyon) ifade eder. Özetlemeyi, karşılaştırmayı ve kıyaslamayı içerir.
4. *Değerlendirme:* Bilginin kalite, ilişki, fayda ya da etkinliği hakkında hükümlerde bulunmaktır.

5. *Yaratım*: Bilgi (enformasyon) uyarlayarak, tasarlayarak, uygulayarak, icat ederek, bilgiyi yazarak bilgi (enformasyon) oluşturmayı ifade eder.

Bilgi ve iletişim teknolojilerine temel olan üç yeterlilik ise: BİT yeterliliği, bilişsel yeterlilik ve teknik yeterliliktir. Şekil 2'de verilen bu yeterliliklerden *bilişsel yeterlilik*; evde, okulda, işte istenilen temel yetenekleri ifade eder. Okuryazarlık, aritmetik, problem çözme, görsel okuryazarlık bu yeterliliği ifade eder. *Teknik yeterlilikler* ise; dijital okuryazarlığın temel bileşenleridir. Bu yeterlilik yazılımın, donanımın, ağların ve dijital teknoloji unsurlarının temel bilgisini içerir (ETS, 2002:18'den aktaran Turan, 2011).

Şekil 2. BİT Okuryazarlığı Kaynak: ETS (2002:18'den aktaran Turan, 2011)

Bilgi ve İletişim Teknolojileri okuryazarı olabilmek ve internet kullanımını öğretim süreçlerine kaynaştırabilmek için temel okuryazarlık seviyesinde bir takım yeterliliklerin de olması beklenir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Altun, 2005: 97):

1. Öğrencilerin evden, okuldan veya kütüphane gibi yerlerden internete doğrudan erişimleri olmalıdır.
2. Öğrencilerin temel bilgisayar, klavye ve internet becerileri ile donanmış olmaları gerekir.
3. Öğrencilerin kendilerine ait bir e-mail hesapları ve grup adresleri bulunmalıdır.
4. Öğrencilerin kendi e-mail hesaplarını ve interneti kullanmak için yeterli olgunlukta olmaları beklenir.
5. Çalışmalarını internet üzerinden ve tek başlarına yapabilecekleri durumlar için yeterli motivasyona sahip olmaları beklenir.
6. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinden sorumlu olacakları kadar olgun ve kendilerine güvenlerinin tam olması beklenir. Aynı zamanda diğer taraftaki katılımcılar ile aynı şekilde etkileşim içerisinde bulunacak kadar da bilinçli olmaları beklenir.

Ayrıca bunun yanı sıra BİT ile bağlantılı olarak sahip olunması beklenen beceriler ise Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Okuryazarlık ve BİT Okuryazarlığı

	<i>Okuryazarlık</i>	<i>BİT Okuryazarlığı</i>
<i>İletişim</i>	Yazma, kâğıda aktarma	Bilgisayar ekseni iletişim
<i>Ekonomik Çağ</i>	Endüstriyel Kapitalizm	Informational Kapitalizm
<i>Fiziksel Araçlar</i>	Kitap, dergi, gazete	Bilgisayar
<i>İçerik Düzenleme</i>	Okuma	Okuma+multimedya kullanma+arama+bulma
<i>Üretici Beceriler</i>	Yazma	Yazma+multimedya yapabilme+yayınlama
<i>Ayrım</i>	Büyük okuryazarlık uçurumu	Sayısal Uçurum

BİT ile rutin işler bilgisayarlar tarafından yapılırken, yaratıcılık gerektiren işler, bilgi teknolojisi desteği ile çalışan bilgi işçileri tarafından yapılmaktadır (Hayman-Elliman, 2000: 298'den aktaran Özgüler-Canbey, 2004). Bilgi işçisi kavramı genel olarak bilginin kullanılması ve geliştirilmesine yönelik alanlarda çalışanlar olarak tanımlanabilir. Eğitimin alanının bilgi işçileri de öğrenci ve öğretmenlerdir. Günümüz şartlarında bilgiye ulaşılması, bilginin öğrenilmesi ve aktarılması yeterli değildir. Eğitim sistemimiz kolayca bilgiye ulaşan, yanlış bilgileri değiştiren ve yeni bilgiler üreten öğrenci ve öğretmenlere ihtiyaç duymaktadır.

2.1.1.3.5. BİT'in Kullanımı ve Öğretmenler

“Öğretmen” eğitimin en temel ögesi kabul edilir. Bilgi ve iletişim teknolojileri öğretmenin yerini tutacak birer araç olarak değil; öğretmene yardımcı olacak ve öğrencinin işini kolaylaştıracak yeni olanakları araştırmak ve geliştirmek için geliştirilmiştir.

Pek çok uzmanın gözüyle, bilgisayar, öğrenmenin yapısında nitelik açısından bir değişim sağlayabilir. Bilgisayar endüstrisinde olup bitenler, bilgisayar destekli öğretimdeki yapısal değişimleri gündeme getirmektedir. Örneğin, bilgisayar tabanlı merkezi sistemlerden ağ ortamındaki dağıtık modellere geçilmesi bunlardan birisidir. Bilgisayar teknolojisi, eğitimdeki tek yönlü bilgi akışına karşılık yeni öğretme tekniği olan internet gibi iki yönlü, katılıma açık bir model getirmektedir (Oler, 1994: 8'den aktaran İmer, 2000: 21-22).

İnternet kullanımının öğretmenlere getirileri yadsınamaz. Burada, internet kullanımının öğretmenlere kazandıracığı çok önemli üç işlevi vurgulamakta yarar vardır.

Bunlar:

1. Ders materyallerini öğrencilerin erişimine açmak,
2. İnternetteki bilgileri ve kaynakları dersi geliştirmek için kullanmak,

3. Dersi desteklemek amacıyla interneti kullanmak (örneğin soru cevap, forum, tartışma, değerlendirme, takım çalışması ve projelerde internet uygulamalarından yararlanmak).

Öğretmenlerin yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda sınıflarında internet uygulamalarını kullanırken şu noktalara dikkat etmelidirler:

1. Kullanacağınız medyanın hazırlığını önceden yapınız.
2. Uygun adresleri işaretleyiniz.
3. Ön hazırlık etkinlikleri planlayınız.
4. Uygulamaları belirli bir amaç doğrultusunda planlayınız.
5. Yönlendirici olunuz.
6. Etik ilkelere uyunuz (Aşkar ve Altun, 2006: 89-90).

Öğretmenlerin kazanmaları gereken beceri bilgisayarın nasıl kullanıldığından ziyade kendi branşındaki programlardan hangisinin, hangi konularda yeterli olduğu, öğrencilere ne sağlayacağı, bilgisayarın sağladığı ölçme ve değerlendirme verilerinden, öğrenciyi değerlendirme ve yönlendirme amacıyla hangi bilgilerin üretilebileceği gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Bilgisayarın öğretmenin yerini alması ihtimali, bilişim teknolojileri destekli öğretim gündeme geldikten sonra tartışılmıştır; ancak şu bir gerçektir ki, bilgisayarların öğretmenlerin yerini alması mümkün değildir. Bilişim teknolojileri destekli öğretimin amacı öğretmenin yerine geçecek araçlar değil öğrenme-öğretme ortamında öğretmene yardımcı olacak araçlar geliştirmektir. Bu faydalı araçlar, öğrenmeyi daha kolay ve zevkli hâle getirecektir. Bilişim teknolojileri destekli öğretim uygulamalarında öğretmen artık bilgi veren değil bilgiye ulaşmada rehberlik eden birey hâline dönüşmektedir. Sınıfta teknoloji kullanımı başarısı onu kullanacak ve kullandıracak olan öğretmenin ne kadar hazırlıklı olduğuna bağlıdır. Bilişim teknolojileri destekli öğretim ve uygulamanın başarılı olabilmesi için, kalite standartlarına bağlı, işlevsel ve sürekli olacak öğretmen eğitimi programlarını gerçekleştirebilmek gerekir (Vural, 2004: 254-255).

Seferoğlu ve Bayazıt (2009) çalışmalarında Millî Eğitim Şûraları ve öğretmen yetiştirme politikalarını şu şekilde özetlenmişlerdir:

“Millî Eğitim Şûraları incelendiğinde, öğretmen eğitiminde teknolojinin kullanımına yer verilmediği gözlenmektedir. Ancak, 12. Millî Eğitim Şûrasına kadar olan çalışmalarda, bir öğretmenin alan bilgisi ve öğretmenlik mesleği açısından sahip olması gereken beceriler belirtilmiştir. Hemen hemen tüm Millî Eğitim Şûralarındaki ortak nokta “öğretmen niteliğinin artırılması”dır [3]. Niteliğin artmasından kasıt; genel kültürü yüksek, gerekli pedagojiye sahip, araştırma yapabilen ve öğretim materyallerini ve teknolojilerini kullanabilen bireylerdir. Özellikle son Millî Eğitim Şûralarında (15. ve 17.) “çağı yakalamak” ve “AB standartlarına ulaşmak” kavramları vurgulanmaktadır. Burada öğretmenlerin BİT okur-yazarlık düzeylerinin artırılması ve teknolojiyi mesleki amaçlı olarak kullanabilmelerinin gerekliliği anlamı çıkarılabilir.”

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığınca 2006 yılında yayınlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinde BİT alanında öğretmenlerde bulunması gereken beceriler şu şekilde belirlenmiştir (MEB, 2006):

“BİT ile ilgili yasal ve ahlaki sorumlulukları bilme ve bunları öğrencilere kazandırabilme, teknoloji okur-yazarı olma, BİT’deki gelişmeleri izleyebilme, meslekî gelişimini desteklemek ve verimliliğini artırmak için BİT’ten yararlanabilme, BİT’ten (çevrimiçi dergi, uygulama yazılımları, e-posta, vb.) bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanabilme, BİT’i de kullanarak farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlayabilme, ders planında BİT’in nasıl kullanılacağına yer verebilme, materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanabilme, teknolojik ortamlardaki (veritabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğrenme-öğretme ile ilgili kaynaklara ulaşabilme, bunların doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendirebilme, teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olabilme ve bunları öğretebilme, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanabilme, teknoloji yoğun öğrenme ortamlarında davranış yönetimi için stratejiler geliştirebilme ve uygulayabilme, BİT’i kullanarak verileri analiz edebilme, BİT’i kullanarak sonuçlardan verileri, okul yönetimini ve diğer eğitimcileri haberdar edebilme”

2.1.1.3.6. BİT’in Kategorileri

Yiğit, Alev, Altun, Özmen ve Akyıldız (2009) bilgi ve iletişim teknolojilerini şu şekilde kategorize etmişlerdir:

Tablo 2. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kategorileri

<i>Kategori</i>	<i>Örnekler</i>
Donanım Araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Sayısal (dijital) kamera • Grafik hesap makinesi • Çoklu ortam bilgisayarları • Video-kamera
Yazılım Araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Veri tarama • Veri tabanı • Çalışma yaprağı • Kelime işlemci
Telekomünikasyon (İletişim) Araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Elmek (e-posta) • Ses telekonferansı • Belgeç (Fax) • İnternet (örütbağ) • Radyo • Telefon • Televizyon
Üretim/Sunu/Yazım Uygulama Araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Canlandırma • Grafikler • Hipermedya • (MIDI) • Video • HTML Programlama Yazılımları
Çoklu Ortam (Multi Medya)	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayar Destekli Öğrenme • Çoklu ortam kitapları • Benzetişim • Sanal gerçeklik
Programlama ve Kontrol Araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Logo • Robotlar

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü gibi, doğrudan doğruya teknolojiyi öğrenmeye çalışmak oldukça zorlu bir süreç olabilir; çünkü bilgi iletişim teknolojilerinin birçok

kategorisi vardır. Bu nedenle, teknolojinin teknik mantığından çok, eğitimsel yönünün sınıf içerisinde ön plana çıkarılması gerekmektedir. Yani, tablodaki teknolojik cihazların teknik özelliklerini bilmek ve öğrenmekten ziyâde, bu cihazların öğretim amaçlı olarak sınıf içerisinde nasıl kullanılabileceğini öğrenmek önem taşımaktadır. Bu durum, teknolojinin pedagoji ile ilişkilendirilmesini zorunlu hâle getirmektedir (Yiğit ve diğ., 2009: 17).

2.1.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde BİT ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir. Berkyürek (2008), *“Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir İnceleme-Bolu İli Örneği”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerine (BİT) yönelik görüşlerini araştırmayı amaçlamış, çalışmasını Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bolu il merkezi ile ilçelerinde bulunan 56 devlet okulunda yürütmüş ve toplam 73 öğretmene anket uygulamıştır.

Berkyürek (2008) çalışmasına katılan öğretmenlerin;

1. Çoğunluğunun (%60) lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders almadığını,
2. %62'sinin (n=45) BİT'e yönelik hizmet içi kursa katıldığını,
3. Çoğunluğunun (%87,7) çalıştıkları okullarda bilgisayar laboratuvar olduğunu,
4. %80,8'inin (n=59) buldukları şehirde bilgi/eğitim teknolojisi kursu düzenlendiği takdirde katılmak istediğini,
5. %60,7'sinin teknoloji yayını yapan siteleri pek takip etmediğini,
6. %88'inin bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olduğunu düşündüğünü tespit etmiştir.

Berkyürek (2008) aynı çalışmada öğretmenlerin;

1. En son sahip oldukları diploma derecelerini dikkate almış ve 41 öğretmenin eğitim fakültesinden; 14 öğretmenin ise eğitim fakültesi dışındaki bir fakülteden mezun olduğunu, 7 öğretmenin yüksek lisans derecesine sahip, 11 öğretmenin de eğitim enstitüsü mezunu olduklarını,
2. Meslekteki kıdemlerini incelemiş ve %30,1'inin (n=22) 1-4 yıllık; %27,4'ünün (n=20) 5-9 yıllık; %21,9'unun (n=16) 10-14 yıllık; %2,7'sinin (n=2) 15-19 yıllık; %17,8'inin (n=13) 20 yıl ve üstü biçiminde olduğunu,
3. Bilgisayar kullanım sürelerini incelemiş ve 7'sinin (%9,6) 0-1 yıldır, 20'sinin (%2,4) 1-3 yıldır, 17'sinin (%23,3) 3-5 yıldır, 27'sinin (%37) ise 5 ve üstü yıldır bilgisayar kullandıklarını tespit etmiştir.

Berkyürek (2008)'in çalışmasının sonuçlarına göre, öğretmenlerin yarıdan fazlası BİT'in eğitim ortamlarında daha fazla yer teşkil etmesi gerektiğine yönelik düşünceler taşımakta ve BİT'i en çok öğrenciler için faydalı görmekte beraber, öğretim ve öğretmen için de yarar sağlayacağı kanısındadırlar.

Koca (2006), *“Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kabul ve Kullanımı Birleştirilmiş Modelinin Değişkenlerine Göre Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımlarının İncelenmesi”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında Venkatesh ve diğerlerinin (2003) teknolojinin kabul ve kullanımı birleştirilmiş modelinin ortaya koyduğu değişkenleri ele alarak, öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) kullanımlarını ve BİT kullanma niyetini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırması öğretmenlerin BİT'i kabul ve kullanımlarını belirlemeye yönelik betimsel ve ilişkisel bir çalışmadır. Araştırmasının sonucunda;

1. Öğretmenlerin BİT'i daha çok yönetsel amaçlı kullandığını, öğretimsel olarak yeni tanıyor olduklarını,
2. Öğretmenlerin teknoloji kullanım sıklıklarının çalıştıkları okulun türüne ve kıdemlerine göre farklılık gösterdiğini,
3. Öğretmenlerin BİT kabul ve kullanımlarının çalıştıkları okulun türüne, branş, kıdem ve eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiğini,
4. Algılanan fayda, kullanım kolaylığı, sosyal etki ve özyeterliğin öğretmenlerin BİT kullanım niyetleri üzerinde etkisi olduğunu ve bu yapıların BİT kullanım niyetini %65 açıkladığını bulmuştur.

Kara (2011), *“İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliliklerinin Belirlenmesi-İstanbul Örneği”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında 2010-2011 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerini belirlemeyi amaçlamıştır. Tarama modelindeki araştırması sonucunda ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin donanım, işletim sistemi, kelime işlemci, sunum ve internet yeterlilikleri açısından iyi düzeyde; ancak hesap çizelgesi yeterliliği açısından orta düzeyde olduklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yeterliliklerinde cinsiyetlerine, yaşlarına, hizmet sürelerine, öğrenim düzeylerine, bilgisayar sahibi olma durumlarına, bilgisayarı kullanım sürelerine, internete bağlanma sıklıklarına ve ilköğretimin hangi kademesinde görev yaptıklarına göre farklılıklar bulunduğunu belirlemiştir.

Kara (2011) çalışmasında öğretmenlerin;

1. Cinsiyetlerine göre erkek öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliklerinin bayan öğretmenlerden yüksek olduğunu,
2. Hizmet süresine göre; 13-20 yıl hizmeti olan öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliğinin 21-30 yıl, 31 yıl ve üzeri hizmeti olan öğretmenlerden yüksek

olduğunu, 6-12 yıl hizmeti olanların BİT kullanım seviyesinin 13-20 yıl hizmeti olanlar ile anlamlı farklılık göstermediğini,

3. Eğitim düzeylerine göre; ön lisans mezunu öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliğinin, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerden daha düşük olduğunu, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin BİT kullanım yeterlilikleri arasında anlamlı farklılık görülmediğini, öğretmenlerin öğrenim düzeyi ilerledikçe BİT puanlarının yükseldiğini,
4. Bilgisayar kullanım sürelerine göre; 1 yıldan az süredir bilgisayar kullanan öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliklerinin, 1-3 yıl ve 4-6 yıl kullananlar ile anlamlı farklılık göstermezken; 6 yıl ve üzeri bilgisayar kullanan öğretmenlerden düşük olduğunu saptamıştır. 6 yıl ve üzeri bilgisayar kullananların BİT kullanım yeterliliklerinin 4-6 yıl kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Avcu (2011), *“İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine İlişkin Kabul ve Kullanım Niyetleri”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında Davis (1986) tarafından geliştirilen teknolojinin kabul ve kullanımı modelinin (TAM) ortaya koyduğu değişkenleri ele alarak, öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) kullanımlarını ve BİT kullanma niyetlerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmasında BİT'in kabul ve kullanımının öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişip değişmediğini incelemiş ve farklılık olduğunu tespit etmiştir. Bu farklılığın algılanan kullanım kolaylığı, sosyal etki ve kolaylaştırıcı durumlar değişkenlerinde erkeklerin lehine olduğunu saptamıştır. Buna bağlı olarak erkek öğretmenlerin BİT'i kabul ve kullanım niyetlerinin kadınlara göre daha etkili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir kısmının bilgisayar sahibi olduklarını ve bilgisayar eğitimi aldıklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin bilgisayarı bilme düzeylerini incelediğinde ise öğretmenlerin bilgisayarı orta düzeyde bildiklerini saptamıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak öğretmenlerin çoğunun bilgisayar eğitimi almış olmalarına rağmen bilgisayar bilme düzeylerinin çok iyi olmadığını ve verilen eğitimlerin etkili olmadığını ifade etmiştir. Avcu (2011) aynı çalışmasında öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre BİT'i kabul ve kullanım niyetlerini incelemiş ve gruplar arasında fark olmadığını tespit etmiştir. Durumu alt faktörler açısından incelediğinde de, alt faktörlerin hiç birisinde toplam ortalama puanlar arasında anlamlı farka rastlamamıştır. Ayrıca öğretmenlerin kıdem derecelerine göre BİT'i kabul ve kullanım niyetlerini incelemiş ve toplam ortalama puanlar arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır. Durumu alt faktörler açısından incelediğinde ise farkın kaygı ve kolaylaştırıcı durumlar alt faktörlerinde olduğunu tespit etmiştir. Bu farkın kaygı alt faktöründe, 6-11 yıl ve üzerinde görev yapmış öğretmenlerin, 1-5 yıl arasında görev yapmış öğretmenlere kıyasla, BİT'leri kabul ve kullanım niyetlerine ilişkin kaygı

düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Bu sonuca göre kıdem derecesi düşük olan yani yeni atanan öğretmenlerin BİT'leri derslerinde kullanma ile ilgili kaygılarının daha düşük olduğunu ifade etmektedir. Kolaylaştırıcı durumlar alt faktöründe ise 6-11 yıl ve üzerinde görev yapmış öğretmenlerin BİT'leri kabul ve kullanım niyetlerine ilişkin kolaylaştırıcı durumlarının 1-5 yıl arasında görev yapmış öğretmenlere nazaran daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmasının sonucuna göre, öğretmenlerin BİT'i derslerinde kabul ve kullanma niyetleri puanlarının orta düzeyde olduğunu, bilgisayara sahip olma ve bilgisayar eğitimi almış olma yüzdelerinin ise yüksek olduğunu tespit etmiştir. Öğretmenlerin bilgisayar bilme düzeylerine göre ise öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bilgisayarı orta düzeyde bildiklerini tespit etmiştir. Ayrıca araştırmasının sonuçları öğretmenlerin BİT'i kabul ve kullanım niyetlerinin cinsiyet, bilgisayara sahip olma durumu ve bilgisayar eğitimi almış olma durumu ve bilgisayarı bilme düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterdiğini, yaş, kıdem yılı, branş, mezuniyet yılı ve eğitim düzeyine göre ise bir farklılık göstermediğini de ifade etmektedir.

Kiper (2008), *“İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri ile İlgili Almış Oldukları Hizmet İçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği)”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan ilköğretim öğretmenlerinin derslerde bilgi teknolojilerini kullanma düzeylerine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında Sakarya ilinde 2007-2008 eğitim-öğretim yılında görev yapan 164 öğretmene katıldıkları hizmet içi eğitimleri değerlendirmeleri için anket uygulamış, bu öğretmenlerden 45'i ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapmıştır. Kiper (2008) çalışmasında araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamının (45) temel eğitim kurslarına katıldıklarını tespit etmiştir. Bu öğretmenlerden %40'ının (18) Intel gelecek için eğitim kursuna, %13.33'ünün (3) web tasarımı kursuna, % 6.67'sinin (3) Publisher kursuna ve %2.22'sinin (1) de formatör öğretmenlik kursuna katıldıklarını tespit etmiştir. Kiper (2008)'in görüştüğü 45 öğretmenden, %46.67'si (21) hizmet içi eğitim kurslarının beklentilerini karşıladığını, % 53.33'ü (24) ise karşılamadığını belirtmiştir. Beklentilerini karşıladığını ifade eden öğretmenler bu aldıkları kurs sayesinde bilgisayarı daha iyi kullanmaya başladıklarını, bilgisayarı derslerde daha aktif kullandıklarını ve bilgisayarla ilgili sertifika alıp uzman öğretmenlikte kullandıklarını ifade etmişlerdir. Hizmet içi eğitimlerin beklentilerini karşılamadığını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, ağırlıklı olarak, bilgisayar donanımının eski ve sık arıza yapmasını, öğrendikleri bilgileri uygulama imkânlarının az olmasını ve kursa zorunlu olarak katılmalarını gerçekçe göstermişlerdir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden % 44.44'ü (20) aldıkları BİT hizmet içi eğitimlerinin, derslerde bilgi teknolojisinin kullanılmasında faydası olduğunu söylerken, % 55.56'sı (25)

de derslerde BİT kullanmada faydası olmadığını ifade etmiştir. Kiper (2008) çalışmasında derslerinde BİT'i kullananlarda aldıkları hizmet içi eğitimlerin olumlu etkisinin olduğu, kullanmayanlarda ise kursların yetersizliğinden çok, okullardaki BİT ve fiziksel alt yapının eksik olduğu sonucunu çıkarmıştır. Araştırmasının sonucunda; bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojilerini kullandıklarını, hizmet içi eğitimlerden memnun olan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanma seviyelerinin, memnun olmayanlara göre daha yüksek olduğunu, öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanmada karşılaştıkları güçlüklerin genelde donanımdan kaynaklandığını, donanım sorunu olmayan okullarda ise internet ve eğitim yazılımlarının olmadığını tespit etmiştir.

Altıngöz (2008), *“İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Bilgi ve Alışkanlıkları (Kayseri İli Örneği)”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımına ilişkin bilgi ve alışkanlıkları ile eğitim amaçlı bilgisayar ve internet kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında betimsel tarama yöntemini kullanmıştır. Altıngöz (2008) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre bilgisayar kullanım dağılımlarını incelemiş, 165 bayan sınıf öğretmeninden 162'sinin, 220 erkek sınıf öğretmeninden 217'sinin bilgisayar kullanmakta olduğunu tespit etmiştir. Buradan hareketle her gün sürekli bilgisayar kullanan bayan sınıf öğretmenlerinin oranını %14,5, erkek sınıf öğretmenlerinin oranını ise % 25,5 olarak bulmuştur. Bu sonuçlara göre bilgisayarı “her gün sürekli olarak” daha çok erkek sınıf öğretmenlerinin kullandığını ifade etmiştir. Altıngöz (2008) aynı çalışmasında sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre internet kullanım dağılımlarını da incelemiş, 162 bayan sınıf öğretmeninden 161'inin, 217 erkek sınıf öğretmeninden 215'inin internet kullanmakta olduğunu tespit etmiştir. Buradan hareketle haftada birkaç gün ve daha fazla interneti kullanan bayan sınıf öğretmenlerinin oranını % 77,1, erkek sınıf öğretmenlerinin oranı ise % 77,4 olarak bulmuştur. Bu sonuçlara göre hem bayan sınıf öğretmenlerinin hem de erkek sınıf öğretmenlerinin interneti yüksek düzeyde kullandığını ifade etmiştir. Altıngöz (2008) genç yaştaki öğretmenlerin ileri yaştaki öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde bilgisayar ve internet kullandığını, sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımını daha çok kendi kendilerine öğrendiklerini, bilgisayar ve internet kullanan öğretmenlerin çoğunlukla ofis programlarından, arama motorlarından ve elektronik posta hizmetlerinden yararlanmakta olduklarını, genel olarak sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internetin öğrencilerin eğitim düzeyini yükselttiği görüşünde olduklarını tespit etmiştir.

Bektaş (2011), *“İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Öğrenme ve Öğretme Sürecine Entegrasyonunda Bilişim Teknolojileri Formatör*

Öğretmenin Rolü” adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim branş öğretmenleri ile aynı okulda görev yapan formatör öğretmenin işbirliğine dayalı olarak, teknolojinin öğrenme sürecine entegrasyonunu sağlamaya yönelik bir süreç oluşturmayı ve bu süreçte formatör öğretmenin rollerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında ilköğretim branş öğretmenlerinin sınıf içinde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarını doğal ortamlarında ayrı ayrı birer durum çalışması olarak incelemiş, nitel araştırma teknikleri kullanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında nitel araştırmalar için uygun olan gözlem notları ve yarı yapılandırılmış mülakat yöntemlerinden yararlanmıştır. Araştırmasının sonucunda formatör öğretmenin her öğretmenin teknolojik ön bilgi ve becerileri, ihtiyaçları ve talepleri göz önünde bulundurularak yaptığı rehberlik faaliyetlerinin, öğretmenlerin istekli olmaları durumunda öğrenme ve öğretme sürecinde teknoloji entegrasyonunu arttırdığını tespit etmiştir.

Kurtoğlu (2009), *“İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme-öğretme Sürecine Entegrasyonu Hakkındaki Görüşlerinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Temelinde İncelenmesi”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan branş öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonu hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi ve öğretmenlerin BİT entegrasyon sürecinde buldukları aşamaları Yeniliğin Yayılımı Kuramı’na göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırması betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup, nitel araştırma teknikleri temel alınarak desenlenmiştir. Araştırmasında verilerin toplanmasında nitel araştırmalar için uygun olan yarı yapılandırılmış görüşme yönteminden faydalanmıştır. Kurtoğlu (2009) çalışmasında öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde BİT kullanma sebeplerini ve kullanım amaçlarını incelemiş ve elde ettiği sonuçlardan hareketle, öğretmenlerden mesleki kıdemi 15 yıl ve üzerinde olanların ilk sebep olarak zorunluluktan dolayı BİT’i kullandıklarını tespit etmiştir. Kurtoğlu (2009) görüştüğü öğretmenler bu zorunlulukların başında e-okul uygulamasının geldiğini ifade etmişlerdir; çünkü bu uygulama ile öğretmenler bilgisayar ve internet kullanmak durumunda kalmaktadırlar. Sebeplerinden diğerini de çağa ayak uydurmak, mesleğe yeni başlayan öğretmenlere ve öğrencilerine karşı küçük düşmemek olarak belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, BİT’in öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunun çok faydalı olduğunu, kendilerine zaman kazandırdığını, işlerini kolaylaştırdığını ve öğrencilerin derse olan ilgisini arttırdığını belirtmişlerdir.

Demiralay (2008), *“Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarını karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve

değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmasında, ilişkisel tarama modeli kullanmıştır. Araştırmasının sonucunda; öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğunu ve cinsiyete, yabancı dil düzeyine, akademik başarıya, bilgisayar kullanma deneyimine, beceri düzeyine ve sıklığına, bilgisayara erişim koşullarına, interneti kullanma beceri düzeyine ve sıklığına, internete erişim koşullarına ve farklı bilgisayar uygulamalarını kullanmalarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemiştir.

Çobanoğlu (2010), “*Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Teknolojilerini Kullanımı ve Bilgisayar Teknolojilerine Yönelik Tutumları*” adlı yüksek lisans tez çalışmasında öğretmen adaylarının bilgisayar teknolojilerini nasıl ve hangi amaçla kullandıklarını araştırmayı ve bilgisayar teknolojilerine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır ve öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre bilgisayar kullanımına, bilgiye ulaşma ve bilgi paylaşımına, bilgisayar teknolojileriyle ilgili kişisel gelişimlerine yönelik tutumlarını test etmek amacıyla t-testleri yapmıştır. Testler sonucunda; bilgisayar kullanımına yönelik tutumları açısından erkek ve kadın öğretmen adayları arasındaki farkın anlamlı olduğunu, bilgiye ulaşma ve bilgi paylaşımına yönelik tutumları açısından erkek ve kadın öğretmen adaylarının tutumları arasındaki farkın anlamlı olmadığını, bilgisayar teknolojileriyle ilgili kişisel gelişimlerine yönelik tutumları açısından erkek ve kadın öğretmen adaylarının tutumları arasındaki farkın anlamlı olmadığını bulmuştur. Çobanoğlu (2010)’nun elde ettiği bulgulara göre öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar teknolojilerini, kişisel aktivitelerinden daha çok akademik aktiviteleri için kullandıklarını, kendisine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının, bilgisayarı olmayanlara göre daha olumlu olduğunu, yaşadığı yerde internet bağlantısı olan öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının, yaşadığı yerde internet bağlantısı olmayanlara göre daha yüksek olduğunu, erkek öğretmen adaylarının, bilgisayar kullanımına yönelik daha olumlu tutuma sahip olduklarını, öğretmen adaylarının ailelerinin gelir seviyesi yükseldikçe, öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının da artmakta olduğunu, bilgisayarı olan öğretmen adaylarının bilgisayar teknolojileri alanında kendilerini geliştirmeye daha açık olduğunu, yaşadığı yerde internet bağlantısı bulunan öğretmen adaylarının da bilgisayar teknolojileri alanında kişisel gelişimlerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Turan (2011), “*Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama*” adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilkökul 5. sınıfa kadar öğrencileri eğiten ve diğer pek çok mesleğe kıyasla teknoloji kullanımının zorunlu olmadığı sınıf öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojisi araçlarını kullanımlarını incelemeyi amaçlamış ve bu konuda 508 öğretmene anket

uygulamıştır. Araştırmasında Teknolojinin Kabul Modelinden (TKM) yararlanmış ve teknoloji kabulünü etkileyen değişkenleri incelemiştir. Araştırması, Algılanan Kullanım Kolaylığı, Algılanan Fayda, Kullanıma Yönelik Tutum ve Davranışsal Niyet değişkenlerinin gerçekleşen kullanımı açıkladığını ortaya çıkarmıştır.

Öztok (2007), *“Avrupa Birliği Eğitim Faaliyetlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türk Öğretim Programındaki Bilgisayar Dersinin Yeterliliği”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında internet üzerinden işbirlikli proje çalışmalarında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin ihtiyaç duyabilecekleri temel BİT becerilerinin neler olduğunun tespit edilmesini, internet üzerinden işbirlikli proje çalışmalarının, öğrencilerin BİT kullanabilme becerilerine etkilerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmasının ilk aşamasında, internet üzerinden işbirlikli proje çalışmalarında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin ihtiyaç duyabilecekleri temel BİT becerilerini belirlemek ve öğrencilerin bu becerileri kullanabilme seviyelerini tespit edebilmek amacıyla tarama modeli kullanmıştır. Araştırmasının ikinci aşamasında, internet üzerinden yürütülen işbirlikli proje çalışmalarının BİT kullanabilme becerileri açısından öğrenci başarısına etkilerini belirleyebilmek amacıyla son test kontrol gruplu deneysel model kullanmıştır. Araştırmasının son aşamasında ise, ECDL ve MEB müfredatlarını, öğrencilere BİT kullanabilme yeterliliği kazandırabilme açısından karşılaştırmış ve çalışmasında son test kontrol gruplu deneysel model kullanmıştır. Araştırmasında internet üzerinden işbirlikli proje çalışmalarında sıklıkla kullanılan BİT becerilerini belirlemiş ve ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin temel BİT seviyelerini tespit etmiştir. Araştırmasının sonuçları işbirlikli proje çalışması yapan öğrencilerin, proje çalışması yapmayan öğrencilere göre BİT ve alt bileşenlerini kullanabilme açısından daha başarılı olduklarını, sadece kelime işlemci kullanımında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Araştırmasında ayrıca MEB ve ECDL müfredatlarını öğrencilerin proje çalışmalarından elde ettikleri puanlar doğrultusunda karşılaştırmış ve ECDL müfredatının MEB müfredatından daha başarılı olduğu bulmuştur. Yaptığı bu çalışmayla öğrencilerin temel bilgi ve iletişim teknolojileri alt yapısı olmadan internet üzerinden işbirlikli projeleri yürütemediklerini görmüştür.

Özmuşul (2008), *“İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerinin İncelenmesi (Kilis İli Örneği)”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim II. kademe öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ile bunun sosyal ve pedagojik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırması genel tarama modeline göre planlanmış betimsel bir çalışma niteliği taşımaktadır. Araştırmasının sonunda; öğrencilerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri genel olarak; bilgi edinme, araştırma-inceleme, iletişim ve oyun-eğlence alt boyutlarında orta düzey olarak belirlenirken, kendini

ifade etme alt boyutunda ise düşük düzey olarak belirlenmiştir. Cinsiyete göre bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri genel olarak incelendiğinde; ölçeğin toplam puanları ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara, genel not ortalamalarına, anne ve babaların eğitim ve mesleki durumlarına göre bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Tanyeri (2008), *“Matematik Öğretimine Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Entegrasyonu Konusunda Paydaş Görüşleri”* adlı doktora tez çalışmasında ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerinin matematik öğretimine entegrasyonuna ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında tarama modellerinden korelasyon türü ilişkisel tarama modelini kullanmıştır. Tanyeri (2008) çalışmasında ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının BİT entegrasyonu göstergelerine yönelik görüşleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir ve tüm göstergeler bakımından kadınların ortalamalarını erkeklerin ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek bulmuştur. Tanyeri (2008), buna göre araştırmaya katılan kadın ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının ilköğretim matematik öğretimine BİT entegrasyonunu göstergelerine yönelik görüşlerinin, erkeklerin görüşlerinden daha olumlu olduğunu ifade etmektedir. Araştırmasında elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda; ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının; BİT entegrasyonuna yönelik olarak içerik ve yöntem, işbirliği ve ağ oluşturma, toplumsal konular ve teknik konular boyutlarındaki görüşleri; teknolojik araç gereçleri kullanma düzeylerine, teknolojik araç gereçleri kullanma sıklıklarına, bilgi okuryazarlığı kapsamındaki yazılımlarını kullanma düzeylerine, bilgi okuryazarlığı kapsamındaki yazılımlarını kullanma sıklıklarına, matematik öğretimi alanına ilişkin yazılımlarını kullanma düzeylerine ve matematik öğretimi alanına ilişkin yazılımlarını kullanma sıklıklarına göre değişmemektedir. Ayrıca araştırmaya katılan ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının ilköğretim matematik öğretimine BİT entegrasyonunu göstergelerine yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre değiştiği sonucuna varılmıştır.

Erol (2010), *“Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Sıklıkları İle Yaratıcılık Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında inovasyon kavramından ve inovasyon sürecinde yaratıcılığın öneminden bahsetmeyi, yaratıcılık ile bilgi ve iletişim teknolojileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırması betimsel bir çalışma olup, araştırmasında tarama yöntemini kullanmıştır. Erol (2010) çalışmasında öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma sıklıkları ile cinsiyetleri arasındaki farklılığı incelemiştir. Yaptığı analizler sonucunda öğrencilerin çalışmalarında bilgi ve iletişim teknolojilerini; bilgi elde etme ve araştırma yapma amacıyla kullanma sıklıkları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir

farklılık bulamamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin online ansiklopedileri, online kütüphaneleri, forum sitelerini, Wikileri, kelime işlemcileri, grafik çizerleri, appletleri, simülatörleri, elektronik tablolama, kavram haritası oluşturma, bilgisayar destekli istatistik, sunu hazırlama, video düzenleme ve oluşturma, ses, mp3 düzenleme ve oluşturma, grafik ve resim düzenleme, masaüstü yayıncılık, animasyon düzenleme ve oluşturma, web tasarım ve program oluşturma yazılımlarını kullanma sıklıkları ile yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin çalışmaları sırasında bilgi ve iletişim teknolojilerini bilgi elde etme ve araştırma yapma amaçlı kullanmaları ile yaratıcılık algıları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki, iletişim kurma ve işbirliği yapma amaçlı kullanmaları ile yaratıcılık algıları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki, bilgiyi düzenleme ve problem çözme amaçlı kullanma sıklıkları ile yaratıcılık algıları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki, oluşturma ve yaratma amaçlı kullanma sıklıkları ile yaratıcılık algıları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Çelen (2012), *“Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımında İlköğretim Öğrencilerinin Etik Olmayan Davranışlara İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”* adlı yüksek lisans tez çalışmasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımında etik olmayan davranışları ve bu davranışların nedenleriyle ilgili ilköğretim öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmasında genel tarama modelini kullanmıştır. Araştırmasının bulgularına göre; ilköğretim öğrencilerinin yarısından çoğunun bilgisayara ve yaklaşık yarısının İnternete erişim olanağı bulunmaktadır. Ayrıca katılımcılar bilgi ve iletişim teknolojilerine daha çok evlerinden ulaşmaktadırlar. Öğrencilerin yarısından fazlası bilgisayar ve İnternet kullanmayı kendi kendilerine deneyerek öğrenmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar bilgisayarı ve interneti orta düzeyde kullanmaktadırlar. Katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımında etik olmayan davranışlarla ilgili olarak genel farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. BİT kullanımında etik olmayan davranışlara ilişkin ilköğretim öğrencilerinin düşünceleri cinsiyet ve anne eğitim durumu açısından farklılık gösterirken; maddi durum, baba eğitim durumu ve sınıf düzeyine göre farklılık göstermemektedir. BİT kullanımında etik olmayan davranışlarla ilgili ilköğretim öğrencilerinin görüşleri interneti günlük ortalama kullanma süresi ve interneti kullanım düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; bilgisayara sahip olma, bilgisayarı ve interneti kullanma süreleri ve bilgisayar kullanma düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin etik olmayan şekilde kullanılması konusundaki düşüncelerine ilişkin toplam puanları maddi sebeplerin etkisine göre anlamlı bir farklılık göstermezken; aile bireylerinin, arkadaş çevresinin, yakalanılmayacağına olan inancın, yeterli bilgiye sahip olmamanın, ahlaki değerlerin, dini

inançların, kimsenin zarar görmeyeceğine olan inancın, yasal sorumlulukları bilmemenin ve toplumsal sorumluluklara önem vermemenin etkisine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımında etik olmayan davranışlara neden olan etkenler sırasıyla; yasal sorumlulukları bilmemek, arkadaş çevresinin etkisi, toplumsal sorumlulukları önemsememek, yeterli bilgiye sahip olmamak, ahlaki değerlere verilen önem, yakalanmayacağına olan inanç, aile bireylerinin etkileri, süreçten hiç kimsenin zarar görmeyeceğine inanıyor olmak, maddi sebepler ve dini inançlar olarak belirlenmiştir.

2.2. Literatür Taramasının Sonucu

Teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlediği günümüzde, bu değişim ve gelişimden her alan gibi eğitim alanı da etkilenmiştir. Bu bağlamda bilginin aktarılmasında geleneksel öğretim yöntemleri yetersiz kalmaktadır. Yapılandırmacı eğitim anlayışı ile ezberci bireyler değil; özgür, yaratıcı ve sorgulayan bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir. Eğitim-öğretimin kalitesini arttırmak için geliştirilen yeni eğitsel sistemlerden birisi bilgisayarlardır. Bilgisayarların eğitim ortamına taşınması eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar tabanlı öğrenme ve bilgisayar destekli öğretim kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

Eğitim teknolojisi, eğitim hedeflerini gerçekleştirmek için kuramsal bilgileri sistemli ve etkili bir şekilde uygulamaya dönüştürmedir. Yani öğrenme-öğretme sürecinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesidir. Eğitim teknolojisinin bir alt dalı olan öğretim teknolojisi ise belirli bir öğretim disiplininin öğretime yönelik, teknolojik uygulama aşamalarıdır. Bilgisayar destekli eğitim, bilgisayarların öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlere yardımcı birer araç olarak kullanılmasıdır. BDE’de bilgisayarlar, öğretmen ve öğrenci arasında etkileşimli bir ortam hazırlar. Bilgisayar tabanlı öğrenme, herhangi bir disiplinin diğer öğrenme materyalleri olmadan sadece bilgisayar yardımıyla öğrenilmesidir. Bilgisayar destekli öğretim ise, dersin hedeflerini gerçekleştirmek üzere bilgisayarlarla öğrencilerin doğrudan etkileşime girmesidir. BDE, BTÖ ve BDÖ kavramları arasındaki karmaşa şu şekilde giderilir: BDE’de bilgisayarlar hem sınıfta çeşitli öğrenmeler için hem de okul yönetiminin çeşitli işleri için kullanılır; BDÖ’de ise bilgisayarlar öğrenme-öğretme sürecinin birer aracıdır. BTÖ, bilgisayarların tek başına yeterli bir öğretici kaynak olarak kabul edildiği sistemdir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması ve gerektiğinde iletilmesini sağlayan teknolojiler bütünüdür. Bu teknolojilerden bazıları

eğitim kalitesini arttırmak için kullanılmaktadır: bilgisayar, internet, televizyon, radyo, video-disk çalar, tarayıcı, projeksiyon, vb.

Eğitim sisteminin ÷lkemizi bilgi toplumuna dönüştürmek, bireylerin yaşam boyu eğitimini sağlamak, yeni eğitimel yöntemlerle eğitimde etkililiği ve verimliliği arttırmak, okulların kendi aralarında ve dünya ile bağlantı kurmalarını sağlamak gibi birtakım hedefleri vardır. Bunun için 2010 Yılıının Kasım ayında, sınıflarda teknolojinin etkin kullanımıyla öğrenci başarısını artırma amacını güden Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) isimli bir proje kamuoyuna açıklanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının Ulaştırma Bakanlığıyla işbirliği yaparak uygulamaya koymayı planladığı bu projenin 3 yıl içinde tamamlanması planlanmaktadır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, yapılan araştırmanın modeli, evreni, veri toplama aracı, uygulanması ve verilerin çözümlenmesi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada tekil ve ilişkisel tarama modellerinden yararlanılmıştır. Değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesi amacı ile yapılan araştırma modellerine, tekil tarama modelleri denir. Bu tür bir yaklaşımda, ilgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Bu betimleme, geçmiş ya da şimdiki zamanla sınırlı olabileceği gibi, zamanın bir fonksiyonu olarak, gelişimsel de olabilir (Karasar, 2006: 79). İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, aralarında ilişki aranacak değişkenler, tekil taramada olduğu gibi, ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme, ilişkisel bir çözümlenmeye olanak verecek şekilde yapılmak zorundadır (Karasar, 2006: 81).

Araştırmada katılımcılardan Kişisel Bilgi Anketi'yle ve BİT'e Yönelik Görüş Ölçeği ile toplanan verilerde tekil tarama modelinden; anket verilerine bağlı olarak belirlenen değişkenler ile ölçek verilerinin karşılaştırılmasında ise ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinden oluşurken örnekleme ise 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Trabzon il merkezinde, Akçaabat ve Yomra ilçelerinde bulunan 21 ortaöğretim kurumunda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem grubu, araştırılan grubun her bir elemanının seçilme ihtimalinin eşit olduğu basit rastgele yöntemle yapılmıştır. Araştırmada anket uygulamasına 117 öğretmen katılmıştır. Anket uygulamasına katılan öğretmenlerin özellikleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Anket Uygulamasına Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

Özellikler		f	%
Görev yeri	İl merkezi	70	59.8
	İlçe merkezi	47	40.2
Cinsiyet	Kadın	43	36.8
	Erkek	74	63.2
Mezuniyet	Eğitim Fakültesi	65	55.6
	Eğitim Fakültesi dışındaki bir fakülte	31	26.5
	Yüksek Lisans	19	16.2
	Eğitim Enstitüsü	2	1.7
Kıdem	1-4	17	14.5
	5-9	9	7.7
	10-14	43	36.8
	15-19	24	20.5
	20 ve üstü	24	20.5
İdari görev durumu	Evet	5	4.3
	Hayır	112	95.7
Bilgisayar sahibi olma durumu	Evet	115	98.3
	Hayır	2	1.7
Yabancı dil (İngilizce) bilgi düzeyi	Çok iyi	2	1.7
	İyi	4	3.4
	Orta	23	19.7
	Az	61	52.1
	Hiç yok	27	23.1
E-posta adresi sahibi olma durumu	Evet	110	94
	Hayır	7	6
Web sayfası sahibi olma durumu	Evet	12	10.3
	Hayır	105	89.7

Tablo 3'te görüldüğü gibi anket uygulamasına katılan öğretmenlerin:

1. 70'i (%59.8) il, 47'si (%40.2) ilçe merkezinde görev yapmaktadır.
2. 43'ü (%36.8) kadın, 74'ü (%63.2) erkektir.
3. 65'i, (%55.6) eğitim fakültesinden, 31'i (%26.5) eğitim fakültesi dışındaki bir fakülteden, 19'u (%16.2) yüksek lisans programından, 2'si (%1.7) eğitim enstitüsünden mezun olmuştur.
4. 17'si (%14.5) 1-4, 9'u (%7.7) 5-9, 43'ü (%36.8) 10-14, 24'ü (%20.5) 15-19 ve 24'ü (%20.5) 20 ve üstü görev süresine sahiptir.

5. 5'inin (%4.3) idari görevi bulunmakta; 112'sinin (%95.7) ise bulunmamaktadır.
6. 115'inin (%98.3) bilgisayarı varken 2'sinin (%1.7) ise bilgisayarı yoktur.
7. 2'si (%1.7) çok iyi, 4'ü (%3.4) iyi, 23'ü (%19.7) orta, 61'i (%52.1) az seviyede İngilizce bilmektedirler; 27'si (% 23.1) ise hiç İngilizce bilmemektedir.
8. 110'unun (%94) e-posta adresi varken 7'sinin (%6) ise yoktur.
9. 12'sinin (%10.3) web sayfası varken 105'inin (%89.7) ise yoktur.

3.3. Verilerin Toplanması

Alan taraması çalışmaları mevcut durumu tespit etmek için yürütülen bir araştırma türüdür. Daha çok araştırılmak istenen olayın veya problemin mevcut durumu nedir ve neredeyiz, sorularına cevaplar aranır. Bu tür araştırmalarda örneklem oldukça geniş tutulur. Geniş örnekleme ulaşmanın en kolay yolu anketlerdir. Bu nedenle alan taraması (survey) çalışmalarında anketler kullanılır. Anketler yoluyla daha çok nicel veriler toplanır. Nicel verilerin istatistiksel çözümlenmeleriyle genellemelere ulaşılmaya çalışılır. Üzerinde çalışılan durumun genel bir resmi çıkarıldıktan sonra, bu resimden çok özel bir kesit alınarak özel durum çalışmaları başlatılır. Burada survey, özel durum çalışmaları için gerekli alt yapıyı hazırlar ve araştırılacak problemin oluşturulması için ortam sağlar (Çepni, 2010: 65).

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Çalışmada Kişisel Bilgi Anketi ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu anket ve ölçek TÜBİTAK projesi kapsamında hazırlanan Berkyürek'in (2008), *"Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir İnceleme-Bolu İli Örneği"* adlı yüksek lisans tez çalışmasından alınmıştır.

Kişisel Bilgi Anketi'nde öğretmenlerin kişisel bilgilerine ve bilgisayar ile internet kullanımlarına yönelik 34 soru yer almaktadır. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği'nde ise BİT'e yönelik öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan beşli Likert tipi 38 madde yer almaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .93 bulunmuştur. Ölçek maddeleri incelendiğinde maddelerden üç kategori oluşturulabileceği düşünülmüştür. Maddelerin bazılarının BİT'in öğretimde kullanılması ve katkılarına, bazı maddelerin öğretmene getirdiği katkı veya zorluklara, bazı maddelerin ise öğrenciye getireceği katkı veya zorluklara yönelik olduğu görülmüştür. Bu kategoriler öğretim, öğretmen ve öğrenci olarak adlandırılmıştır.

Öğretime yönelik oluşturulan 6 madde şöyledir:

1. BİT kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum.
2. BİT araç ve gereçlerinin derste kullanılmasının zaman kaybına neden olacağını düşünüyorum.
3. BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyorum.
4. Kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyorum.
5. Öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olmadığını inanıyorum.
6. Öğretimin daha etkili olması için BİT uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyorum.

Öğretmene yönelik oluşturulan 17 madde şöyledir:

1. BİT'in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor.
2. BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracığını düşünüyorum.
3. BİT'in derste kullanımının zor olduğunu düşünüyorum.
4. Derslerimde görsel-işitsel araçları kullanmayı istiyorum.
5. Öğrencilerimizin bilgisayar destekli eğitim görmeleri idealimdir.
6. BİT'in öğretmene bir rakip oluşturduğunu düşünüyorum.
7. Bütün öğretmenlerin BİT konusunda sürekli bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.
8. BİT'in uygulama alanlarını tanımaya gerek duymuyorum.
9. BİT ile ilgili eğitim araç ve gereçlerini derslerimde kullanmayı seviyorum.
10. BİT'in imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyorum.
11. Öğretmenliğe başladığımdan bu yana, BİT kullanmamamın eksikliğini hissediyorum.
12. BİT yardımı ile ders işlemek benim için büyük zevktir.
13. BİT'in öğretmenler için güven ve cesaret kaynağı olduğunu düşünüyorum.
14. BİT'in öğretmenlerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum.
15. BİT'in araç ve gereçlerini kullanmanın bilgi ve beceri gerektirdiğine inanıyorum.
16. BİT kullanılmasının öğretmenin sorumluluğunu arttırdığını düşünüyorum.
17. İyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de BİT'i etkin bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyorum.

Öğrenciye yönelik oluşturulan 7 madde de şöyledir:

1. BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.
2. BİT desteğinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyorum.
3. BİT'in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracığını düşünüyorum.

4. BİT'in kullanımı ile öğrencilerin derse aktif olarak katılacağını düşünüyorum.
5. BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum.
6. BİT'in derste motivasyonu yükselttiğine inanıyorum.
7. BİT'in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum.

3.3.1.1. Veri Toplama Araçlarının Kapsam Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmada ölçülmek istenen durumu ortaya koyabilmek ve bulguların araştırılan konuyu yeterli bir şekilde yansıtması anlamına gelen kapsam geçerliliği ile bulguların farklı zamanlarda aynı veya yakın sonucu vermesi anlamına gelen güvenirliliği sağlamak için şu yol izlenmiştir. Ankette yer alan soruların kapsam geçerliliğini ve güvenirliliğini ortaya koymak için ankette yer alan sorularla alt problemler teker teker eşleştirilmiştir. Daha sonra veri toplama aracı olan anketin pilot uygulaması Akçaabat Çok Programlı Lisesi, Teknik Lise ve Anadolu Teknik Lisesi'nde görev yapan 3'ü kadın 3'ü erkek toplam 6 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ile yapılmıştır. Pilot uygulama ile ankette yer alan eksiklikler belirlenerek bu eksikliklerin giderilmesi ve sorulan sorularda kapalı ifadelerin, anlaşılmayan yerlerin bulunup bulunmadığının tespiti hedeflenmiştir. Pilot uygulamada öğretmenler anket sorularını yeterli görüp eklenecek bir şey olmadığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte ankette yer alan sorular tezde verilen teorik bilgiler çerçevesinde oluşturulmuştur.

3.3.2. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın yapılacağı okullara araştırmacı tarafından gidilerek okul yöneticileriyle görüşmüş, araştırmanın amacının ne olduğu, sonuçlarının nerelerde kullanılacağı, ne gibi faydalar sağlayacağı hakkında bilgi verilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine Kişisel Bilgi Anketi ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği uygulanmıştır. Katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Verilerin analizi yapılmadan önce herhangi bir bilgi eksikliği olup olmadığı kontrol edilmiştir. Anketler Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde elden dağıtılmış ve yine aynı şekilde toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada, geri dönen 117 anketten elde edilen veriler SPSS 18.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programına aktarılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde

betimsel istatistikler (frekans ve yüzde hesaplamaları), bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü ANOVA analizleri yapılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Kişisel Bilgi Anketi ve BİT'e Yönelik Görüş Ölçeği ile toplanan verilerin sunumunda betimsel istatistiklerden frekans ve yüzde analizleri kullanılmıştır. Cinsiyet, görev yeri, BİT'e yönelik ders alma durumu ve hizmet içi eğitim alıp almama durumu değişkenleriyle ölçek ortalaması arasındaki ilişkinin analizinde bağımsız gruplar t-testi; mezuniyet, kıdem ve bilgisayar kullanım süresi değişkenleriyle ölçek ortalaması arasındaki ilişkinin analizinde ise tek yönlü ANOVA (One Way ANOVA) analizi yapılmıştır. ANOVA analizinde anlamlı farklılık bulunması durumunda hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla LSD Testi yapılmıştır. İstatistiksel verilerde anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma verilerinin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları, araştırmanın alt problemlerine uygun olarak “TDE Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular, Çeşitli Faktörler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT’e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular, Çeşitli Değişkenler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT’e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular” olmak üzere üç başlık altında sunulmuştur. “Çeşitli Faktörler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT’e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular” başlığı kendi içinde “Öğretim Faktörüne İlişkin Bulgular, Öğretmen Faktörüne İlişkin Bulgular, Öğrenci Faktörüne İlişkin Bulgular” olmak üzere üç; “Çeşitli Değişkenler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT’e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular” başlığı ise kendi içinde “Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular, Görev Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular, BİT’e Yönelik Ders Alma Değişkenine İlişkin Bulgular, Hizmet İçi Kurs Alma Değişkenine İlişkin Bulgular, Mezuniyet Değişkenine İlişkin Bulgular, Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular, Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular” olmak üzere yedi başlığa ayrılmıştır.

4.1. TDE Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine, kişisel bilgilerine ilişkin sorular sorulmuş, alınan cevapların frekans ve yüzdeleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. TDE Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

		f	%
Lisans düzeyinde bilgi/egitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma durumu	Evet	39	33.3
	Hayır	78	66.7
Bilgi/Eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma durumu	Evet	91	77.8
	Hayır	26	22.2
Çalışılan okulda bilgisayar laboratuvarı olma durumu	Evet	107	91.5
	Hayır	10	8.5
Bulunulan şehirde bilgi/egitim teknolojileri kursu düzenlendiği takdirde katılma durumu	Evet	88	75.2
	Hayır	29	24.8
Herhangi bir teknoloji yayınını takip etme durumu	Evet	10	8.5
	Hayır	107	91.5
Bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olup olmadığına inanma durumu	Evet	96	82.1
	Hayır	21	17.9

Tablo 4'te görüldüğü gibi anket uygulamasına katılan öğretmenlerin;

1. 39'u (%33.3) lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik ders almış; 78'i (%66.7) ise almamıştır.
2. 91'i (%77.8); bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs almış; 26'sı (%22.2) ise almamıştır.
3. Çalıştıkları okulların 107'sinde (%91.5) bilgisayar laboratuvarı var; 10'unda (%8.5) ise yoktur.
4. 88'i (%75.2) buldukları şehirde bilgi/eğitim teknolojileri kursu düzenlendiği takdirde katılacaklarını; 29'u (%24.8) ise katılmayacaklarını belirtmişlerdir.
5. 10'u (%8.5) bir teknoloji yayınını takip ederken; 107'si (%91.5) herhangi bir teknoloji yayınını takip etmemektedir.
6. 96'sı (%82.1) bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olduğunu düşünürken; 21'i (%17.9) yararlı olmadığını düşünmektedir.

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde TDE öğretmenlerinin "BİT ile ilgili kurs alma, BİT'e yönelik imkânlarla sahip olma, BİT'e yönelik eğitimlere katılmaya istekli olma ve etkili BİT kullanımı için yabancı dil bilmenin faydalılığına ilişkin inanç" hususlarında olumlu özelliklere sahipken; "hizmet öncesi dönemde ders alma ve BİT ile yayın takip etme" hususlarında ise olumsuz niteliklere sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar Berkyürek (2008)'in çalışmasıyla lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma, bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma, çalışılan okulda bilgisayar laboratuvarı olma, bulunulan şehirde bilgi/eğitim teknolojileri kursu düzenlendiği takdirde katılma, herhangi bir teknoloji yayınını takip etme, bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olup olmadığına inanma durumları açısından benzerlik göstermektedir. Demiralay (2008)'in çalışmasıyla ise sadece bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olup olmadığına inanma durumları açısından benzerlik göstermektedir.

4.2. Çeşitli Faktörler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT'e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne yönelik görüş ölçeği uygulanmış, 38 maddeden oluşan bu ölçek incelendiğinde maddelerin 6'sının BİT'in öğretim amaçlı kullanımına, 17'sinin öğretmenlerin BİT'i kullanımına, 7'sinin ise öğrencilerin BİT'i kullanımına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Geri kalan 8 madde bu grupların hiçbirine dahil edilemediğinden değerlendirmeye alınmamıştır. Bu bölümde

öğretim, öğretmen ve öğrenci faktörleri açısından TDE öğretmenlerinin BİT'e yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Öğretim Faktörüne İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne yönelik görüş ölçeği uygulanmış, alınan cevaplardan BİT'in öğretim amaçlı kullanımına yönelik olanlarının frekans, yüzde ve ortalamaları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretim Faktörüne İlişkin Bulgular

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum.	60	51.3	50	42.7	4	3.4	1	0.9	2	1.7	4.41
8. BİT araç ve gereçlerinin derste kullanılmasının zaman kaybına neden olacağını düşünüyorum.	5	4.3	9	7.7	11	9.4	52	44.4	40	34.2	3.97
16. BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyorum.	40	34.2	56	47.9	17	14.5	3	2.6	1	0.9	4.12
20. Kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyorum.	14	12	47	40.2	25	21.4	23	29.7	8	6.8	3.31
24. Öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olmadığına inanıyorum.	10	8.5	24	20.5	16	13.7	38	32.5	29	24.8	3.44
34. Öğretimin daha etkili olması için BİT uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyorum.	32	27.4	56	47.9	20	17.1	8	6.8	1	0.9	3.94

1. %94'ü ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı gördüklerini belirtmiştir. Bu veri, TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun BİT kullanımını öğretim süreci içerisinde faydalı bulduğunu göstermektedir.
8. %78.6'sı ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT araç ve gereçlerinin derste kullanılmasının zaman kaybına neden olmayacağını düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun derslerinde BİT araç ve gereçlerini kullanmada pratikleştikleri söylenebilir.
16. %82.1'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun BİT sayesinde daha verimli eğitim verebileceklerine inandıklarını göstermektedir.
20. %52.2'si ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin yarısından fazlasının BİT kullanımının önünde sınıf mevcutlarının önemli bir engel olduğunu düşündüklerini göstermektedir.
24. %57.3'ü ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olduğuna inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin yarısından fazlasının Türk Dili ve Edebiyatı dersinin konularının öğretilmesinde özel olarak teknolojik materyallerden yararlanmanın faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir.
34. %75.3'ü ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), öğretimin daha etkili olması için BİT uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun BİT imkânları sayesinde öğrencilerin daha fazla duyularına hitap ettikleri ve bu sayede daha etkili öğretim gerçekleştirdiklerine inandıkları söylenebilir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere TDE öğretmenlerinin öğretim faktörü açısından BİT'e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeydedir (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.87). Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğretim faktörü açısından olumlu yaklaşıtlarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğretim faktörü açısından "Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum." ve "BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyorum." maddelerinde en yüksek; "Kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyorum." ve "Öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olmadığına inanıyorum." maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.

4.2.2. Öğretmen Faktörüne İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne yönelik görüş ölçeği uygulanmış, alınan cevaplardan öğretmenlerin BİT kullanımına yönelik olanlarının frekans, yüzde ve ortalamaları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen Faktörüne İlişkin Bulgular

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
2. BİT'in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor.	9	7.7	22	18.8	14	12.0	46	39.3	26	22.2	3.50
3. BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracığını düşünüyorum.	52	44.4	51	43.6	10	8.5	3	2.6	1	0.9	4.28
7. BİT'in derste kullanımının zor olduğunu düşünüyorum.	8	6.8	13	11.1	16	13.7	56	47.9	24	20.5	3.64
10. Derslerimde görsel-işitsel araçları kullanmayı istiyorum.	63	53.8	41	35.0	10	8.5	2	1.7	1	0.9	4.39
14. Öğrencilerimizin bilgisayar destekli eğitim görmeleri idealimdir.	41	35.0	45	38.5	21	17.9	9	7.7	1	0.9	3.99
17. BİT'in öğretmene bir rakip oluşturduğunu düşünüyorum.	6	5.1	11	9.4	10	8.5	44	37.6	46	39.3	3.97
22. Bütün öğretmenlerin BİT konusunda sürekli bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	40	34.2	55	47.0	12	10.3	9	7.7	1	0.9	4.06
23. BİT'in uygulama alanlarını tanımaya gerek duymuyorum.	6	5.1	9	7.7	18	15.4	53	45.3	31	26.5	3.80
25. BİT ile ilgili eğitim araç ve gereçleri derslerimde kullanmayı seviyorum.	43	36.8	55	47.0	16	13.7	2	1.7	1	0.9	4.17
26. BİT'in imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyorum.	45	38.5	59	50.4	10	8.5	2	1.7	1	0.9	4.24
28. Öğretmenliğe başladığımdan bu yana, BİT kullanmamamın eksikliğini hissediyorum.	19	16.2	37	31.6	24	20.5	32	27.4	5	4.3	3.28

Tablo 6'nın devamı

29. BİT yardımı ile ders işlemek benim için büyük zevktir.	35	29.9	49	41.9	26	22.2	6	5.1	1	0.9	3.95
30. BİT'in öğretmenler için güven ve cesaret kaynağı olduğunu düşünüyorum.	27	23.1	49	41.9	26	22.2	13	11.1	2	1.7	3.74
31. BİT'in öğretmenlerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum.	4	3.4	11	9.4	28	23.9	49	41.9	25	21.4	3.68
33. BİT'in araç ve gereçlerini kullanmanın bilgi ve beceri gerektirdiğine inanıyorum.	34	29.1	59	50.4	16	13.7	6	5.1	2	1.7	4
35. BİT kullanılmasının öğretmenin sorumluluğunu arttırdığını düşünüyorum.	20	17.1	57	48.7	24	20.5	14	12	2	1.7	3.68
36. İyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de BİT'i etkin bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyorum.	26	22.2	40	34.2	27	23.1	19	16.2	5	4.3	3.54

2. %61.5'i ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in derste kullanımının fazladan iş yükü getirmediğini düşünmektedir. Bu veri, BİT'in TDE öğretmenlerine öğrenme-öğretme süreci içerisinde olağanın dışında sorumluluk yüklediğini göstermektedir. Bu durumdan hareketle TDE öğretmenlerinin BİT kullanımına olumlu yaklaşımları düşünülebilir.
3. %88'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracaklarını düşünmektedir. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun BİT kullanımının kendilerinin mesleki gelişim ve pedagojik formasyon açısından olumlu yönde etkileyeceklerini düşündükleri söylenebilir.
7. %68.4'ü ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in derste kullanımının zor olmadığını düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun derslerinde BİT kabul ve kullanım niyetlerinin olumlu olduğu söylenebilir.
10. %88.8'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), derslerinde görsel-işitsel araçları kullanmayı istiyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun derslerinde kullandıkları görsel-işitsel araçlarla kalıcı öğrenmeler gerçekleştirebileceklerine inandıkları söylenebilir.
14. %73.5'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), öğrencilerinin bilgisayar destekli eğitim görmelerinin idealleri olduğunu belirtmiştir. Bu veri, TDE

öğretmenlerinin çoğunluğunun eğitimde bilgisayar kullanımının faydalılığına ilişkin inançlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

17. %76.9'u ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in öğretmene bir rakip oluşturmadığını düşünüyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun eğitimde BİT kullanımının öğretmen sorumluluklarını azaltmadığını, BİT kullanımıyla öğretmenin rehberlik görevinin artarak devam ettiğini düşündüklerini göstermektedir.
22. %81.2'si ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), bütün öğretmenlerin BİT konusunda sürekli bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun öğretmenlerin hizmet içi eğitim yoluyla yeni teknolojiler konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir.
23. %71.8'i ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in uygulama alanlarını tanımaya gerek duyuyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun eğitim sürecinde BİT'in ne tür uygulamalarda kullanılabileceği konusunda bilgi sahibi olmak istedikleri söylenebilir.
25. %8.8'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT ile ilgili eğitim araç ve gereçleri derslerinde kullanmayı seviyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde teknolojik araç-gereçlerden yararlandıklarını göstermektedir.
26. %88.9'u ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun teknolojik araç-gereçlerin ders verimliliğini arttırmada önemli bir etkisinin olduğunu düşündükleri söylenebilir.
28. %47.8'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), öğretmenliğe başladığından bu yana BİT kullanmamanın eksikliğini hissediyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin yarısının derslerde BİT kullanımını gerekli gördükleri; fakat birtakım nedenlerden dolayı bazı derslerde BİT kullanamamanın bir eksiklik olduğunu düşündükleri söylenebilir.
29. %71.8'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT yardımı ile ders işlemenin kendileri için büyük zevk olduğunu belirtiyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun ders esnasında BİT kullanımının kendi işlerini kolaylaştırdığını düşündükleri söylenebilir.
30. %65'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in öğretmenler için güven ve cesaret kaynağı olduğunu düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun istedikleri zamanda başvurulabilecek bir kaynak

olması nedeniyle teknolojik araç-gereçleri güvenli ve ulaşılabilir olduğunu düşündükleri söylenebilir.

31. %63.3'ü ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in öğretmenlerin yaratıcılığını sınırlandırmadığını düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun BİT'in sınıf içi etkinliklerde kullanılmak üzere materyal gelişimine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.
33. %79.5'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in araç ve gereçlerini kullanmanın bilgi ve beceri gerektirdiğine inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun BİT araç ve gereçlerini kullanabilmek için öğrencilerin ve kendilerinin hazırbulunuşluk düzeylerinin yeterli olması gerektiğine inandıkları söylenebilir.
35. %65.8'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT kullanılmasının öğretmenin sorumluluğunu arttırdığını düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun BİT'in öğretmene yeni sorumluluklar yüklediğini ifade ettikleri söylenebilir.
36. %56.4'ü ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), iyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de BİT'i etkin bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin yarısından fazlasının her gün gelişen teknolojiyi takip etmenin öğretmenlik mesleğini daha iyi icra edebilmek için gerekli olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 6'da görüldüğü üzere TDE öğretmenlerinin öğretmen faktörü açısından BİT'e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeydedir (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.88). Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğretmen faktörü açısından olumlu yaklaşıtlarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğretmen faktörü açısından "Derlerimde görsel-işitsel araçları kullanmayı istiyorum." ve "BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracğını düşünüyorum." maddelerinde en yüksek; "Öğretmenliğe başladığımdan bu yana, BİT kullanmamamın eksikliğini hissediyorum." ve "BİT'in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor." maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.

4.2.3. Öğrenci Faktörüne İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne yönelik görüş ölçeği uygulanmış, alınan cevaplardan öğrencilerin BİT kullanımına yönelik olanlarının frekans, yüzde ve ortalamaları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrenci Faktörüne İlişkin Bulgular

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
4. BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.	59	50.4	45	38.5	11	9.4	1	0.9	1	0.9	4.37
9. BİT desteğinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyorum.	51	43.6	52	44.4	8	6.8	4	3.4	2	1.7	4.25
11. BİT'in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracığını düşünüyorum.	55	47	44	37.6	14	12	2	1.7	2	1.7	4.26
12. BİT'in kullanımı ile öğrencilerin derse aktif olarak katılacağını düşünüyorum.	44	37.6	44	37.6	22	18.8	5	4.3	2	1.7	4.05
18. BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum.	5	5.3	20	17.1	32	27.4	37	31.6	23	19.7	3.45
32. BİT'in derste motivasyonu yükselttiğine inanıyorum.	30	25.6	55	47	21	17.9	9	7.7	2	1.7	3.87
37. BİT'in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum.	8	6.8	17	14.5	23	19.7	48	41	21	17.9	3.49

4. %88.9'u ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun derslerde geleneksel öğretim araç gereçlerinin dışında teknolojik materyal kullanmanın öğrencileri derse daha motive edici olduğunu düşündükleri söylenebilir.
9. %88'i ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT desteğinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun teknolojinin öğretim faaliyetlerini daha da kolay hâle getirdiğine inandıklarını göstermektedir.
11. %84.6'sı ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracığını düşünüyor. Bu veri ile TDE öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun öğrenciyi merkez alan modern eğitim anlayışı ile BİT

imkânları sayesinde bilgiye kendi ulaşan öğrencilerin daha başarılı olacaklarını düşündükleri söylenebilir.

12. %75.2'si ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in kullanımı ile öğrencilerin derse aktif olarak katılacağını düşünüyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun teknolojik araç gereçlerin öğrencilerin pasifleştirmek yerine öğrenme süreci içerisinde daha etkin hâle getireceğine inandıklarını göstermektedir.
18. %51.3'ü ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirmedini düşünüyor. Bu veri, TDE öğretmenlerinin yarısından fazlasının eğitimde BİT kullanımının öğrencileri etkin konumdan uzaklaştırmadığını; bu nedenle öğrenci merkezliliğe aykırı olmadığını düşündüklerini göstermektedir.
32. %72.6'sı ("Kesinlikle Katılıyorum" ve "Katılıyorum"), BİT'in derste motivasyonu yükselttiğine inanıyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin çoğunluğunun BİT'in yapılandırmacı eğitim anlayışı çerçevesinde merkezde yer alan öğrenci için merak uyandırmasının motivasyonu olumlu yönde etkilediğini düşündükleri söylenebilir.
37. %58.9'u ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum"), BİT'in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırmadığını düşünüyor. Bu veriden hareketle TDE öğretmenlerinin yarısından fazlası eğitim-öğretim faaliyetlerinde BİT kullanmanın yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimini engellemediğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo 7'de görüldüğü üzere TDE öğretmenlerinin öğrenci faktörü açısından BİT'e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeydedir (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.96). Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğrenci faktörü açısından olumlu yaklaşıtlarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğrenci faktörü açısından "BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum." ve "BİT'in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracaklarını düşünüyorum." maddelerinde en yüksek; "BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum." ve "BİT'in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum." maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.

4.3. Çeşitli Değişkenler Açısından TDE Öğretmenlerinin BİT'e Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde cinsiyet, görev yeri, BİT'e yönelik ders alma, hizmet içi kurs alma, mezuniyet, kıdem, bilgisayar kullanım süresi değişkenleri açısından TDE öğretmenlerinin BİT'e yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine cinsiyetleri sorulmuş ve alınan cevapların t Testi sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	t	p
Kadın	43	3.78	-.94	.35
Erkek	74	3.87		

Tablo 8'de görüldüğü üzere kadın TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.78 iken erkek TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.87'dir. TDE öğretmenlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.83) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir (t: -.94; p: .35).

Koca (2006)'nın çalışmasında öğretmenlerin daha sık veya daha az BİT kullanmalarında cinsiyete göre anlamlı bir fark görülmediği, Altıngöz (2008)'ün çalışmasında öğretmenlerin cinsiyetlerine bakılmaksızın bilgisayar ve interneti kullanma oranlarının yüksek olduğu, Erol (2010)'un çalışmasında ise öğrencilerin bilgi elde etme ve araştırma yapma amaçlı BİT kullanma sıklıkları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Çobanoğlu (2010)'nun çalışmasında erkek öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının, kadın öğretmen adaylarından daha olumlu olduğu; Demiralay (2008)'in çalışmasında kadın öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puanlarının erkek öğretmen adaylarının ortalama puanlarından daha yüksek olduğu; Tanyeri (2008)'nin çalışmasında kadın ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının ilköğretim matematik öğretimine BİT entegrasyonunu göstergelerine yönelik görüşlerinin erkeklerin görüşlerinden daha olumlu olduğu; Kara (2011)'nin çalışmasında erkek öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliklerinin bayan

öğretmenlerden yüksek olduğu; Avcu (2011)'nin çalışmasında ise erkek öğretmenlerin BİT'i kabul ve kullanım niyetlerinin kadınlara göre daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

4.3.2. Görev Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine görev yerleri sorulmuş ve alınan cevapların t Testi sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Görev Yeri Değişkenine İlişkin t Testi

Görev Yeri	N	Ortalama	t	p
İl merkezi	70	3.77	-1.72	.09
İlçe merkezi	47	3.93		

Tablo 9'da görüldüğü üzere il merkezinde görev yapan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.77 iken ilçe merkezinde görev yapan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.93'tür. TDE öğretmenlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.85) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin görev yerlerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir (t: -1.72; p: .09).

Bu veriden hareketle, hem il merkezinde hem de ilçe merkezinde görev yapan TDE öğretmenlerinin BİT gibi eğitimdeki yeni gelişmelerin getirdiği imkânlarla olumlu yaklaştıkları söylenebilir.

4.3.3. BİT'e Yönelik Ders Alma Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine BİT'e yönelik ders alıp almadıkları sorulmuş ve alınan cevapların t Testi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. BİT'e Yönelik Ders Alma Değişkenine İlişkin t Testi

Bilgi/Eğitim tek. dersi alma	N	Ortalama	t	p
Evet	39	3.80	-.43	.67
Hayır	78	3.85		

Tablo 10'da görüldüğü üzere lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.8 iken, lisans düzeyinde

bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders almayan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.85'tir. TDE öğretmenlerinin ortalamının üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.82) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir (t:-.43; p: .67).

Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar Berkyürek (2008)'in çalışmasıyla öğretmenlerin çoğunluğunun lisans eğitimlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bir ders almamaları açısından benzerlik; bazılarının Avcu (2011)'nin çalışmasıyla ise BİT'e ilişkin kabul ve kullanım niyetleri üzerinde bilgisayar eğitimi alan öğretmenlerin lehine anlamlı fark olması açısından farklılık göstermektedir.

4.3.4. Hizmet İçi Kurs Alma Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine hizmet içi kurs alıp almadıkları sorulmuş, alınan cevapların t Testi sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Hizmet İçi Kurs Alma Değişkenine İlişkin t Testi

Hizmet içi kurs alma	N	Ortalama	T	p
Evet	91	3.8	-1.21	.23
Hayır	26	3.94		

Tablo 11'de görüldüğü üzere bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.8 iken bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs almayan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.94'tür. TDE öğretmenlerinin ortalamının üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.87) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir (t: -1.21; p: .23).

Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar Berkyürek (2008)'in çalışmasıyla hizmet içi kursa katılanların sayısının katılmayanlara göre fazla olması açısından benzerlik; Kiper (2008)'in çalışmasıyla ise bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojilerini kullanmaları açısından farklılık göstermektedir.

4.3.5. Mezuniyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine mezuniyet durumları sorulmuş ve alınan cevapların ANOVA Analizi sonuçları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Mezuniyet Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi

Mezuniyet	N	Ortalama	F	p
Eğitim Fakültesi	65	3.81	.53	.66
Eğitim Fakültesi dışındaki bir fakülte	31	3.86		
Yüksek lisans	19	3.91		
Eğitim Enstitüsü	2	3.47		

Tablo 12’de görüldüğü üzere eğitim fakültesinden mezun olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.81, eğitim fakültesi dışındaki bir fakülteden mezun olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.86, yüksek lisans yapan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.91, eğitim enstitüsünden mezun olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.47’dir. TDE öğretmenlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.76) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin mezuniyet durumlarına göre BİT’e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir (F: .53; p: .66).

Avcu (2011)’nin çalışmasında öğretmenlerin eğitim düzeyine göre BİT’i kabul ve kullanım niyetlerine bakıldığında gruplar arasında fark olmadığı, Koca (2006)’nın çalışmasında öğretmenlerin eğitim düzeyine göre derse hazırlık, ders sırasında, yönetsel ve iletişim değişkeninde anlamlı bir farklılık bulunmadığı, Kara (2011)’nin çalışmasında öğretmenlerin eğitim düzeylerine bakıldığında; ön lisans mezunu öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliğinin lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerden daha düşük olduğu, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin BİT kullanım yeterlilikleri arasında anlamlı farklılık görülmediği tespit edilmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Koca (2006)’nin çalışmasında öğretmenlerin eğitim düzeyine göre BİT kabul ve kullanımına bakıldığında kullanım kolaylığı, öz yeterlik, kolaylaştırıcı durumlar ve gönüllülük değişkenlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmanın sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

4.3.6. Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine kıdemleri sorulmuş ve alınan cevapların ANOVA Analizi sonuçları Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Kıdem Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi

Kıdem (yıl)	N	Ortalama	F	p
1-4	17	4.10		
5-9	9	3.77		
10-14	43	3.93	3.05	.02*
15-19	24	3.69		
20 ve üstü	24	3.64		

*p<0,05

Tablo 13'te görüldüğü üzere 1-4 yıl kıdeme sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 4.10, 5-9 yıl kıdeme sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.77, 10-14 yıl kıdeme sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.93, 15-19 yıl kıdeme sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.69, 20 ve üstü yıl kıdeme sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması ise 3.64'tür. TDE öğretmenlerinin ortalamasının üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.82) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin kıdemlerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (F: 3.05; p: .02).

TDE öğretmenlerinin kıdemlerine göre ölçekten aldıkları ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu için hangi kıdemler arasında farklılık olduğunu tespit etmek amacıyla LSD Testi yapılmıştır. LSD Testi'ne ilişkin bulgular Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Kıdem Değişkenine İlişkin LSD Testi

Kıdem (I)	Kıdem (J)	Ortalama Farkı	p*
1-4 yıl	15-19 yıl	.41	.01
	20 ve üstü yıl	.46	.004
10-14 yıl	20 ve üstü yıl	.29	.02

*p<0,05

Tablo 14'te görüldüğü üzere 1-4 yıl kıdeme sahip TDE öğretmenleri ile 15-19 yıl ve 20 ve üstü yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında 1-4 yıl kıdeme sahip öğretmenler

lehine; 10-14 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 20 ve üstü yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında da 10-14 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu mesleğe yakın zamanda başlamış TDE öğretmenlerinin BİT'e yönelik daha olumlu düzeyde görüşe sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum üzerinde genç TDE öğretmenlerinin teknolojiye yatkınlığının etkili olduğu söylenebilir.

Koca (2006)'nın çalışmasında öğretmenlerin kıdemlerine göre BİT kabul ve kullanımına bakıldığında niyet, kullanım kolaylığı, kaygı ve öz yeterlik değişkenlerinde ve bağımlı değişken puanlarına bakıldığında; derse hazırlık, ders sırasında, yönetsel ve iletişim amacı ile BİT imkânlarını kullanma değişkenlerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kara (2011)'nin çalışmasında öğretmenlerin hizmet süresine bakıldığında; 13-20 yıl hizmeti olan öğretmenlerin BİT kullanım yeterliliğinin 21-30 yıl, 31 yıl ve üzeri hizmeti olan öğretmenlerden yüksek olduğu; 6-12 yıl hizmeti olanların BİT kullanım seviyesinin 13-20 yıl hizmeti olanlar ile anlamlı farklılıklar oluşturmadığı tespit edilmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Berkyürek (2008)'in çalışmasında öğretmenlerin meslekteki kıdemleri ile madde grupları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, Avcu (2011)'nin çalışmasında öğretmenlerin kıdem derecelerine göre BİT'i kabul ve kullanım niyetlerine bakıldığında toplam ortalama puanlar arasında anlamlı bir farka rastlanmadığı tespit edilmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

4.3.7. Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine bilgisayar kullanım süreleri sorulmuş ve alınan cevapların ANOVA Analizi sonuçları Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi

Bilgisayar kullanım süresi	N	Ortalama	F	p
0-1	4	3.32	5.04	.003*
1-3	2	3.68		
3-5	16	3.49		
5 yıl ve üstü	95	3.92		

*p<0,05

Tablo 15'te görüldüğü üzere 0-1 yıl aralığında bilgisayar kullanım süresine sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.32, 1-3 yıl aralığında bilgisayar kullanım süresine sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.68, 3-5 yıl aralığında

bilgisayar kullanım süresine sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması 3.49, 5 yıl ve üstü bilgisayar kullanım süresine sahip olan TDE öğretmenlerinin ölçek ortalaması ise 3.92'dir. TDE öğretmenlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.6) görüşe sahip oldukları söylenebilir. TDE öğretmenlerinin bilgisayar kullanım sürelerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (F: 5.04; p: .003).

TDE öğretmenlerinin bilgisayar kullanım sürelerine göre ölçekten aldıkları ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu için hangi gruplar arasında farklılık olduğunu tespit etmek amacıyla LSD Testi yapılmıştır. LSD Testi'ne ilişkin bulgular Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16. Bilgisayar Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin LSD Testi

Bilg. Kul. Süre (I)	Bilg. Kul. Süre (J)	Ortalama Farkı	p*
0-1 yıl	5 ve üstü yıl	-.59	.02
3-5 yıl	5 ve üstü yıl	-.43	.002

*p<0,05

Tablo 16'da görüldüğü üzere 5 ve üstü yıl arası bilgisayar kullanan TDE öğretmenleri ile 0-1 yıl ve 3-5 yıl bilgisayar kullanan TDE öğretmenleri arasında 5 ve üstü yıl bilgisayar kullanan öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu daha uzun süredir bilgisayar kullanan TDE öğretmenlerinin BİT'e yönelik görüşlerinin daha olumlu düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu durum üzerinde TDE öğretmenlerinin uzun süreli teknoloji kullanımının görüşleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Berkyürek (2008)'in çalışmasında öğretmenlerin madde gruplarına verdikleri cevapların t-testi sonuçları istatistiksel anlamlı olmamakla birlikte; 5 yıl ve üstü zamandır bilgisayar kullanan öğretmenlerin öğrenciye yönelik madde grubu ortalamasının (4.41) 5 yıldan az zamandır bilgisayar kullanan öğretmenlerin verdikleri cevapların ortalamasından (4.15) istatistiksel anlamlı farkla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kara (2011)'nin çalışmasında öğretmenlerin bilgisayar kullanım sürelerine bakıldığında; 1 yıldan az süredir bilgisayar kullanan öğretmenlerin BİT kullanım yeterlilikleri 1-3 yıl ve 4-6 yıl kullananlar ile anlamlı farklılık göstermezken; 6 yıl ve üzerinde bilgisayar kullanan öğretmenlerden düşük olarak saptanmıştır. 6 yıl üzerinde bilgisayar kullananların BİT kullanım yeterlilikleri 4-6 yıl kullananlardan anlamlı düzeyde yüksektir. Demiralay (2008)'in çalışmasında ise öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu ve bilgisayarı kullanma deneyimine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmamızda ulaşılan sonuçlar bu çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlar ve sonuçlara bağlı öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin, BİT'e yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesinin amaçlandığı araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. TDE öğretmenlerinin “BİT ile ilgili kurs alma, BİT'e yönelik imkânlara sahip olma, BİT'e yönelik eğitimlere katılmaya istekli olma ve etkili BİT kullanımı için yabancı dil bilmenin faydalılığına ilişkin inanç” hususlarında olumlu özelliklere sahipken; “hizmet öncesi dönemde ders alma ve BİT ile ilgili yayın takip etme” hususlarında ise olumsuz niteliklere sahip oldukları sonucuna varılmıştır.
2. TDE öğretmenlerinin öğretim faktörü açısından BİT'e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.87) olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğretim faktörü açısından olumlu yaklaştıklarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğretim faktörü açısından “Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum.” ve “BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyorum.” maddelerinde en yüksek; “Kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyorum.” ve “Öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olmadığına inanıyorum.” maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.
3. TDE öğretmenlerinin öğretmen faktörü açısından BİT'e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.88) olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğretmen faktörü açısından olumlu yaklaştıklarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğretmen faktörü açısından “Derslerimde görsel-ışitsel araçları kullanmayı istiyorum.” ve “BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracığını düşünüyorum.” maddelerinde en yüksek; “Öğretmenliğe başladığımdan bu yana, BİT kullanmamamın eksikliğini hissediyorum.” ve

“BİT’in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor.” maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.

4. TDE öğretmenlerinin öğrenci faktörü açısından BİT’e yönelik görüşleri ortalamanın üstünde düzeyde (min:1; max:5 puan aralığında \bar{X} : 3.96) olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına öğrenci faktörü açısından olumlu yaklaşıtlarını göstermektedir. TDE öğretmenlerinin öğrenci faktörü açısından “BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.” ve “BİT’in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracakını düşünüyorum.” maddelerinde en yüksek; “BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum.” ve “BİT’in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırdığını düşünüyorum.” maddelerinde ise en düşük düzeyde görüş belirttikleri görülmüştür.
5. TDE öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre BİT’e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT’e yönelik görüşlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.83) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre BİT’e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu nedenle kadın ve erkek TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığı söylenebilir.
6. TDE öğretmenlerinin görev yerlerine göre BİT’e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT’e yönelik görüşlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.85) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin görev yerlerine göre BİT’e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu nedenle TDE öğretmenlerinin il veya ilçe merkezinde görev yapmasının eğitimdeki yeni gelişmelerin (FATİH Projesi gibi) getirdiği imkânlarla bağılı olarak benzer özelliklere sahip olmalarının BİT’e yönelik görüşlerini farklılaştırmadığı düşünülebilir.
7. TDE öğretmenlerinin lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma durumlarına göre BİT’e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT’e yönelik görüşlerinin ortalamanın üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.82) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders alma durumlarına göre BİT’e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Bunun nedeni olarak TDE öğretmenlerinin hizmet içi kurslarla bu eksiklikleri gidermesi gösterilebilir.
8. TDE öğretmenlerinin bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma durumlarına göre BİT’e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar

incelendiğinde BİT'e yönelik görüşlerinin ortalamasının üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.87) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin bilgi/eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kurs alma durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir.

9. TDE öğretmenlerinin mezuniyet durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT'e yönelik görüşlerinin ortalamasının üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.76) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin mezuniyet durumlarına göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu nedenle TDE öğretmenlerinin aldıkları eğitimin seviyesinin ve ders içeriklerinin BİT'e yönelik görüşleri üzerinde etkili olmadığı düşünülebilir.
10. TDE öğretmenlerinin kıdemlerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT'e yönelik görüşlerinin ortalamasının üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.82) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin kıdemlerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 1-4 yıl kıdeme sahip TDE öğretmenleri ile 15-19 yıl ve 20 ve üstü yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında 1-4 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine; 10-14 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 20 ve üstü yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında da 10-14 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu nedenle mesleğe yakın zamanda başlamış TDE öğretmenlerinin eğitimde BİT kullanımına daha yatkın oldukları; bu durum üzerinde de genç TDE öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojileri ile daha içli dışlı olmalarının etkili olduğu söylenebilir.
11. TDE öğretmenlerinin bilgisayar kullanım sürelerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde BİT'e yönelik görüşlerinin ortalamasının üstünde düzeyde (\bar{X} : 3.6) olduğu belirlenmiştir. TDE öğretmenlerinin bilgisayar kullanım sürelerine göre BİT'e yönelik görüşleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 5 ve üstü yıl arası bilgisayar kullanan TDE öğretmenleri ile 0-1 yıl ve 3-5 yıl bilgisayar kullanan TDE öğretmenleri arasında 5 ve üstü yıl bilgisayar kullanan öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu nedenle daha uzun süre bilgisayar kullanan TDE öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojileri ile uzun süre tanışık olmalarından dolayı eğitimde BİT kullanımına daha olumlu yaklaştıkları söylenebilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. BİT'in verimliliğinin arttırılabilmesi için sınıf mevcutları azaltılmalı; böylece öğrencilerin tamamının imkânlardan yararlanması sağlanmalıdır.
2. Okul yöneticileri öğretmenleri BİT kullanımı konusunda teşvik etmeli, kullanan öğretmenleri desteklemelidir.
3. MEB bünyesinde öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitimlerin sayısı arttırılmalı ve bu eğitimler daha verimli hâle getirilmelidir.

5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Ülke genelinde ve farklı öğrenim kademelerinde daha geniş katılımlı bir çalışma yapılabilir.
2. Nicel ve nitel farklı yöntemlerle desenlenmiş araştırmalar yapılabilir.
3. Araştırma yapılan ildeki özel okul sayısının yetersizliği nedeniyle özel okul-devlet okulu karşılaştırması yapılamamıştır; bu yönde bir çalışma yapılabilir.

6. KAYNAKLAR

- Ada, N. (2007). Örgütsel İletişim ve Yeni Bilgi Teknolojileri; Örgütsel İletişim Ağları. *Ege Akademik Bakış*, 7 (2), 543-551.
- Ağaoğlu, E. (1989). "Bilgisayarlar ve Eğitim" *Eğitim ve Bilim*.
- Akkoyunlu, B. (1993). *Bilgi Teknolojisi ve Eğitim*. Ankara: MEB Yayınları.
- Akkoyunlu, B. (1998). *Eğitimde Teknolojik Gelişmeler* (Editör: Bekir Özer) içinde Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2001). The Use of Computers in K-12 Schools in Turkey. *TechTrends*, 45 (6), 29-31.
- Akpınar, Y. (1999). *Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altingöz, M. (2008). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Bilgi ve Alışkanlıkları (Kayseri İli Örneği), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Altun, A. (2005). *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aşkar, P. ve Altun, A. (2006). *İlköğretimde Bilişim Teknolojileri*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1986). Mikrobilgisayarların Okullarda Kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 61, 21-25.
- Avcu, D. Ü. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine İlişkin Kabul ve Kullanım Niyetleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Baki, A. (2002). *Bilgisayar Destekli Matematik*. İstanbul: Ceren Yayıncılık.
- Barkan, M. ve Eroğlu, E. (2004). Eğitim İletişiminde Çağdaş Ortamlar: "iletişim bir sorun kaynağı mı yoksa çözüm seçeneği mi?". *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3(3), Article: 14, 115-123. [Çevrim-içi]. <http://www.tojet.net>. [Erişim Tarihi: 30.12.2012].
- Bektaş, S. M. (2011). İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Öğrenme ve Öğretme Sürecine Entegrasyonunda Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeninin Rolü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Berkyürek, İ. (2008). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir İnceleme-Bolu İli Örneği, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

- Blurton, C. (1999). UNESCO's World Communication and Information Report 1999-2000, *UNESCO Publishing*, ss. 46.
- Büyük Türkçe Sözlük*. (2011). "Türk Dil Kurumu resmî web sitesi". [Çevrimiçi]. <http://www.tdk.gov.tr>. [Erişim Tarihi: 27.01.2013].
- Çelen, F. K. (2012). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımında İlköğretim Öğrencilerinin Etik Olmayan Davranışlara İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çilenti, K. (1998). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çobanoğlu, İ. H. (2010). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Teknolojilerini Kullanımı ve Bilgisayar Teknolojilerine Yönelik Tutumları, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.
- Demiralay, R. (2008). Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretme Sanatı: Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretme Sanatı: Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Durukan, E. (2011). İlköğretim 6. Sınıfta Bilgisayar Destekli Dil Bilgisi Öğretiminin Başarı ve Tutuma Etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Düzenli, Ş. ve Kavuran, T. (2004). Görsel iletişim aracı olan Pul'un tarihi gelişimi ve grafik ürün olarak önemi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(2), 187-204. [Çevrim-içi]. <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr>. [Erişim Tarihi: 31.12.2012].
- "Eğitim Bilişim Ağı Web sitesi" [Çevrimiçi]. <http://www.eba.gov.tr>. [Erişim tarihi: 28.12.2012].
- Ergin, A. (1995). *Öğretim Teknolojisi*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Erol, O. (2010). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Sıklıkları İle Yaratıcılık Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Güran, H. (1988). "BDE'ye Bir Bakış ve Bir Yazarlı Sistem". *Bilgisayar Dergisi*.
- İmer, G. (2000). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Adaylarının Bilgisayara ve Bilgisayarı Eğitimde Kullanmaya Yönelik Nitelikleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

- İşman, A. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. 3. Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kara, S. (2011). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliliklerinin Belirlenmesi-İstanbul Örneği, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Karalar, H. ve Sarı, Y. (2007). Bilgi Teknolojileri Eğitiminde BDÖ Yazılımı Kullanma ve Uygulama Sonuçlarına Yönelik Bir Çalışma. *Akademik Bilişim*, 31, 1-9.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Keser, H. (1988). Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kiper, A. (2008). İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri ile İlgili Almış Oldukları Hizmet İçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Koca, M. (2006). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kabul ve Kullanımı Birleştirilmiş Modelinin Değişkenlerine Göre Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmalarının İncelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Köksal, A. (1981). *Bilişim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurtoğlu, M. (2009). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme-öğretme Sürecine Entegrasyonu Hakkındaki Görüşlerinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Temelinde İncelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- MEB. "Stratejik plan". 2010-2014.
- MEB. (2006). Temel eğitime destek projesi "öğretmen eğitimi bileşeni". Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. *Tebliğler Dergisi*, 2590, 1491-1540.
- Mertoğlu, H. ve Öztuna, A. (2004). Bireylerin teknoloji kullanımı problem çözme yetenekleri ile ilişkili midir? *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(1), Article: 12, 83-92. [Çevrimiçi]. <http://www.tojet.net>. [Erişim Tarihi: 29.12.2012].
- Milli Eğitim Bakanlığı. "Fatih projesi resmî web sitesi". [Çevrimiçi]. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr>. [Erişim Tarihi: 30.12.2012].
- Milli Eğitim Bakanlığı. "FATİH Projesi Tanıtım Sunumu". 2012.
- Milli Eğitim Bakanlığı. "Eğitimde Fatih Projesi - Kapsam Belgesi". 2010.
- Numanoğlu, M. (1990). Milli Eğitim Bakanlığı Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi Bilgisayar Destekli Eğitim Yazılımlarında Bulunması Gereken Eğitsel Özellikler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Odabaşı F. ve Kabakçı, I. (2009). *Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri*. [Çevrimiçi]. <http://home.anadolu.edu.tr>. [Erişim Tarihi: 30.04.2013].

- Özgüler-Canbey, V. (2004). Yeni Ekonomide Bilişim İletişim Teknolojileri (BİT) ve Bilgi İşçileri. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 6 (2).
- Özmuş, M. (2008). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerinin İncelenmesi (Kilis İli Örneği), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Öztoprak, M. (2007). Avrupa Birliği Eğitim Faaliyetlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türk Öğretim Programındaki Bilgisayar Dersinin Yeterliliği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Seferoğlu, S. S. ve Bayazıt, A. (2009). "Türkiye'deki Teknoloji Politikalarında Eğitimin Yeri ve Öğretmen Yetiştirme Politikaları", TBD 26. Ulusal Bilişim Kurultayı, 12. *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Kongresi (BTIE'2009) Bildiriler Kitabı*, 7-11. Ankara: Türkiye Bilişim Derneği.
- Seferoğlu, S. S. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (6. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Şahin, T. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tanyeri, T. (2008). Matematik Öğretimine Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Entegrasyonu Konusunda Paydaş Görüşleri. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Taymaz, H. (1992). *Hizmet İçi Eğitim (Kavramlar, İlkeler, Yöntemler)*. Ankara: Pegem Yayınları.
- TC Kalkınma Bakanlığı. "Bilgi Toplumu Dairesi resmî web sitesi". [Çevrimiçi]. <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 15.04.2013].
- Tor H., Erden O. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Online Journal of Educational Technology*.
- Turan, B. (2011). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bilecik Üniversitesi, Bilecik.
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bülten Sayı 127: 12-13, Temmuz 2012.
- Uşun, S. (2000). *Dünyada ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*. Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Venkatesh, V., Morris, M., Davis, G., Davis, F. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly* Vol. 27. No. 3 pp: 425-478.
- Vural, B. (2004). *Eğitim-Öğretimde Teknoloji ve Materyal Kullanımı*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yalın, H. İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.

- Yanpar, T. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yiğit, N., Alev, N., Altun, T., Özmen, H. ve Akyıldız, S. (2009). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Trabzon: Akademi Kitabevi.
- Zobar, Y. (2010). Bilgisayar Destekli Öğretimin İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Başarısı ve Tutumuna Etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi. Sakarya.

EKLER

EK-1: Araştırma İzin Belgesi

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
 İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.61.09.00.605.99/ 35582

19 KASIM 2012

Konu : Araştırma İzni.

VALİLİK MAKAMINA

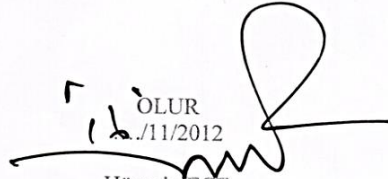
İlgi : 01/11/2012 tarihli ve B.30.2.KTÜ.0.43.00.00/320/11874 sayılı yazı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi yüksek lisans programı öğrencisi Emel KAMACI'nın "Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Görüşleri" adlı tez çalışması kapsamında 6(altı) sayfa, 72(yetmişiki) sorudan oluşan veri toplama aracını Müdürlüğümüze bağlı ortaöğretim kurumlarında uygulama isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Süleyman ÇAKAR
 Müdür V.

Hüseyin ECE
 Vali a.
 Vali Yardımcısı

EK-2: İzin Kontrol Çizelgesi

TRABZON İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ				
OKUL VE KURUMLARDA YAPILACAK ARAŞTIRMA, YARIŞMA VE SOSYAL ETKİNLİK İZİNLERİ KONTROL ÇİZELGESİ				
Araştırma Sahibinin Adı Soyadı :	Emel KAMACI			
Bağlı Bulunduğu üniversite/Kurum:	KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı			
Araştırmanın konusu	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Görüşleri			
Araştırmanın Yapılacağı Okul/Kurum	Trabzon ilindeki ortaöğretim kurumları			
S.N.	KONTROLÜ YAPILACAK KONU BAŞLIKLARI (KRİTERLER)	E	H	AÇIKLAMALAR
1	Araştırma öneri ve veri toplama araçları Anayasa ve Millî Eğitim Temel Kanunu ve Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun; millî ve manevi değerlere aykırı, kişilik haklarını ihlal edici, cinsiyet, din, dil, ırk gibi farklılıkları istismar eden, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve uluslar arası bağlayıcılığı olan diğer belgelerce suç kabul edilen hususları içeren, kişisel ve ailevi mahremiyeti ifşa eden soru, ifade, resim ve simgelere yer verilmiş mi ?	*		UYGUN
2	Veri toplama araçlarında kişi, kurum ve kuruluşların reklamını veya tanıtımını yapan ifade ve öğeler bulunmakta mıdır?		*	UYGUN
3	Başvurularda aranan araştırma önerisi ile veri toplama araçlarının tamamı idareye sunulmuş mudur?	*		UYGUN
4	Araştırma ve veri toplama uygulamaları okul ve kurumların eğitim ve öğretim faaliyetlerini aksatacak şekilde mi planlanmıştır?		*	UYGUN
5	Araştırma izin başvurusu birden fazla ili kapsıyor mu?		*	UYGUN
AÇIKLAMA : Araştırmanın yapılması uygundur.				
KOMİSYON				
Komisyon Başkanı .../.../2012	Üye 		Üye	
Ali AKSOY İl Millî Eğitim Şube Müdürü	Buket BEKAROĞLU		Vedat UZUNER	

EK-3: Kişisel Bilgi Anketi

Değerli Katılımcı,

“Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Görüşleri” adlı yüksek lisans tez çalışması için hazırlanan bu anket 34 maddeden oluşmaktadır. Ankette sizi tanımlayacak isim, soy isim ve okul adı gibi bilgiler istenmemektedir.

Anketi cevaplandırırken samimi olmanız araştırmaya önemli katkı sağlayacaktır. Sonuçlar araştırma dışında kullanılmayacaktır.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Emel KAMACI

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Görevli olduğunuz okulun bulunduğu ilçe :.....

2. Görevli olduğunuz okulun bulunduğu il :.....

3. Daha önce görev yaptığınız okulun türü

Özel

Devlet

Diğer

4. Cinsiyetiniz

Kadın

Erkek

5. Yaşınız.....

6. Mezun olduğunuz yıl

7. En son sahip olduğunuz diploma derecesi

Eğitim Fakültesi

Eğitim Fakültesi dışındaki bir fakülte

Yüksek Lisans

Doktora

Eğitim Enstitüsü

8. Mezun olduğunuz ;

Üniversite.....

Fakülte

Bölüm

9. Eğitim Enstitüsünden mezun iseniz lisans tamamlama aldınız mı?

Evet

Hayır

10. Branşınız dışında verdiğiniz dersler.....

11. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeminiz (yıl)

1 - 4

5 - 9

10 - 14

15 - 19

20 ve üstü

12. Şu anda idari göreviniz var mı?

Evet

Hayır

13. 12. soruya vermiş olduğunuz cevap evet ise,

Müdür

Müdür Baş Yrd.

Müdür Yrd.

Diğer (Belirtiniz:)

14. Lisans düzeyinde bilgi/eğitim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders aldınız mı?

Evet

Hayır

15. Bilgi/Eğitim teknolojisi ile ilgili hizmet içi kursa katıldınız mı?

Evet

Hayır

16. Çalıştığınız okulda bilgisayar laboratuvarı var mı?

Evet

Hayır

17. 16. soruya vermiş olduğunuz cevap evet ise;

Laboratuvar sayısı:

Laboratuvarda bulunan teknolojik araçlar

18. Bulduğunuz şehirde bilgi/eğitim teknolojisi kursu düzenlendiği takdirde katılmak ister misiniz?

Evet

Hayır

19. Herhangi bir teknoloji yayını takip ediyor musunuz? Varsa belirtiniz.

(Örneğin; CHIP ve BYTE gibi dergiler... vb)

Evet

Hayır

20. Bilgisayar kullanıyor musunuz?

Evet

Hayır

21. Evinizde bilgisayar var mı?

Evet

Hayır

22. Yabancı dil (İngilizce) bilgi düzeyiniz nedir?

Çok iyi İyi Orta Az Hiç yok

23. Bilgisayar kullanmak için İngilizce bilmenin yararlı olduğuna inanıyor musunuz?

Evet

Hayır

(20. soruya verdiğiniz cevap “evet” ise aşağıdaki soruları yanıtlayınız.)

1. Ne kadar süredir bilgisayar kullanıyorsunuz?

0-1 yıl

1-3 yıl

3-5 yıl

5 yıl ve üstü

2. Aşağıdaki programlarla ilgili bilgi düzeyiniz nedir?

Microsoft Word Çok iyi İyi Orta Az Hiç yok

M. PowerPoint Çok iyi İyi Orta Az Hiç yok

M. Excel Çok iyi İyi Orta Az Hiç yok

Grafik Programları Çok iyi İyi Orta Az Hiç yok

(Paint, PaintBuster,.....vb)

3. Derslerinizde bilgisayarlardan yararlanıyor musunuz?

Evet

Hayır

4. İnterneti kullanıyor musunuz, kullanıyorsanız internete nereden erişiyorsunuz?

(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

Kullanmıyorum

Okuldan

Evden

İnternet kafeden

Diğer (Belirtiniz:)

5. İnterneti hangi amaçla kullanıyorsunuz?

Alışveriş

Eğlence

Haber Alma

Bilgi Edinme

Diğer (Belirtiniz:)

6. Bilgisayarla ilgili ahlâki (etik) konularda bilginiz var mı? (Program kopyalama, başkalarına ait bilgileri elde etme, virüs, internette kötü amaçlı siteler vb.)

Evet

Hayır

7. Bilgisayarı ne amaçla kullanıyorsunuz?

Oyun-eğlence

İletişim

Araştırma-Öğrenme

Yazı yazma

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminde

Diğer (Belirtiniz:)

8. Teknoloji yayını yapan herhangi bir siteyi düzenli olarak takip ediyor musunuz? Varsa belirtiniz.
(Örneğin; www.donanim.com, www.byte.com ,...vb)

Evet

Hayır

9. Gelişen teknoloji ve bilgisayarları yakından takip ediyor musunuz?

Evet

Hayır

10. E-posta adresiniz var mı?

Evet

Hayır

11. Kendinize ait Web sayfanız var mı?

Evet

Hayır

EK-4: Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği

Değerli Katılımcı,

“Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Görüşleri” adlı yüksek lisans tez çalışması için hazırlanan bu ölçek 38 maddeden oluşmaktadır. Sizden her bir maddeye “kesinlikle katılıyorum” ile “kesinlikle katılmıyorum” arasında bir cevap vermeniz istenmektedir. Görüşlerde doğruluk veya yanlışlık söz konusu değildir.

Ölçeği cevaplandırırken samimi olmanız araştırmaya önemli katkı sağlayacaktır. Sonuçlar araştırma dışında kullanılmayacaktır.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Emel KAMACI

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri(BİT) kullanımını, öğretim programlarının amacına ulaşması açısından yararlı görüyorum.					
2. BİT'in derste kullanımı fazladan iş yükü getiriyor.					
3. BİT'in derste kullanımının öğretmen başarısını arttıracığını düşünüyorum.					
4. BİT ile gerçekleşen derslerin öğrencilerin ilgisini çekeceğine inanıyorum.					
5. BİT eğitim araç ve gereçlerinin pahalı olduğunu düşünüyorum.					
6. BİT'in eğitimde kullanımı ülkemiz için lükstür.					
7. BİT'in derste kullanımının zor olduğunu düşünüyorum.					
8. BiT araç ve gereçlerinin derste kullanılmasının zaman kaybına neden olacağını düşünüyorum.					
9. BİT desteğinin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanıyorum.					
10. Derslerimde görsel-işitsel araçları kullanmayı istiyorum.					
11. BİT'in derste kullanımının öğrencilerin başarısını arttıracığını düşünüyorum.					
12. BİT'in kullanımı ile öğrencilerin derse aktif olarak katılacağını düşünüyorum.					
13. BİT'in eğitim bilimine önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.					
14. Öğrencilerimizin bilgisayar destekli eğitim görmeleri idealimdir.					
15. Ülkemiz için BİT uygun değildir.					
16. BİT'in eğitim ve öğretimin kalitesini arttırdığına inanıyorum.					
17. BİT'in öğretmene bir rakip oluşturduğunu düşünüyorum.					
18. BİT kullanılmasının öğrenciyi pasifleştirdiğini düşünüyorum.					
19. Görsel-işitsel araçların öğrenmede kalıcılığı arttırdığına inanıyorum.					
20. Kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın zor olduğunu düşünüyorum.					
21. Eğitim sistemimizin en büyük sorunlarından birisinin de BİT'in etkin bir şekilde kullanılmaması olduğunu düşünüyorum.					

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT)'ne Yönelik Görüş Ölçeği	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
22. Bütün öğretmenlerin BİT konusunda sürekli bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.					
23. BİT'in uygulama alanlarını tanımaya gerek duymuyorum.					
24. Öğretimin özel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, BİT'in kullanılmasının gerekli olmadığına inanıyorum.					
25. BİT ile ilgili eğitim araç ve gereçleri derslerimde kullanmayı seviyorum.					
26. BİT'in imkânlarına yer verildiğinde derslerin daha verimli olacağına inanıyorum.					
27. BİT'in her ders için gerekli olmadığına inanıyorum.					
28. Öğretmenliğe başladığımdan bu yana, BİT kullanmamamın eksikliğini hissediyorum.					
29. BİT yardımı ile ders işlemek benim için büyük zevktir.					
30. BİT'in öğretmenler için güven ve cesaret kaynağı olduğunu düşünüyorum.					
31. BİT'in öğretmenlerin yaratıcılığını sınırlandırдыğını düşünüyorum.					
32. BİT'in derste motivasyonu yükselttiğine inanıyorum.					
33. BİT'in araç ve gereçlerini kullanmanın bilgi ve beceri gerektirdiğine inanıyorum.					
34. Öğretimin daha etkili olması için BİT uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyorum.					
35. BİT kullanılmasının öğretmenin sorumluluğunu arttırdığını düşünüyorum.					
36. İyi bir öğretmen olabilmenin koşullarından birinin de BİT'i etkin bir şekilde kullanmak olduğunu düşünüyorum.					
37. BİT'in öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandırдыğını düşünüyorum.					
38. BİT kullanılırken öğretmenin sınıfta otoriter rol alması gerektiğine inanıyorum.					

ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

KAMACI, 24.02.1987'de Rize'de doğdu. İlköğrenimini 2001'de TOBB İlköğretim Okulu'nda, ortaöğrenimini 2005'te Rize Anadolu Öğretmen Lisesi'nde, yükseköğrenimini ise 2010'da Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünde tamamladı. Trabzon Akçaabat Anadolu Teknik Lise, Teknik Lise ve Çok Programlı Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalıştı. Avrasya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Avrasya Üniversitesi
Adnan Kahveci Mahallesi
Rize Caddesi No:226 Trabzon/TÜRKİYE

Tel : 0 462 334 05 50

Fax : 0 462 334 64 54

E-posta : emel1987@hotmail.com